

Pienyrittäjille suunnatun oppaan laatiminen eri yhtiömuotojen verotuksellisista eroista

Henna Räsänen

2021 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

**Pienyrittäjille suunnatun oppaan laatiminen eri yhtiömuotojen
verotuksellisista eroista**

Henna Räsänen
Liiketalouden koulutus
Opinnäytetyö
Joulukuu, 2021

Räsänen, Henna

Pienyrittäjille suunnatun oppaan laatiminen eri yhtiömuotojen verotuksellisista eroista

Vuosi 2021

Sivumäärä 47

Tämän opinnäytetyön aiheena oli pienyrittäjille suunnatun oppaan laatiminen eri yhtiömuotojen verotuksellisista eroista. Työn tavoitteena oli luoda opas, joka tarjoaa tietoa yhtiömuotojen verotuksellisista eroista eikä oppaan ymmärtäminen vaadi lukijalta aikaisempaa tunte-musta asiasta. Oppaassa haluttiin painottaa verotuksellista näkökulmaa sekä tekstein että ku-vioin, sillä vastaavanlaisia oppaita ei löytynyt entuudestaan. Oppaan kohderyhmäksi valikoi-tuivat henkilöt, jotka pohtivat yrittäjäksi ryhtymistä sekä jo yrittäjäuransa aloittaneet pien-yrittäjät, sillä Suomessa toimivista yrityksistä 98,7 prosenttia lukeutuu pienyrityksiin. Opas laadittiin Vantaan Yrittäjänaiset ry:lle ja tarkoituksena oli, että toimeksiantaja pystyisi hyö-dyntämään pdf-muotoista opasta jakamalla sitä jäsenilleen ja julkaisemalla sen omilla inter-nessivuillaan.

Opinnäytetyö on kehittämistyö, jonka toteuttamisessa käytettiin apuna kvalitatiivisen tutki-muksen menetelmiä. Oppaan luomisen prosessissa hyödynnettiin benchmarkingia, sisällönana-lyysiä sekä mallintamista. Vertailemalla jo olemassa olevia oppaita ja kehittämällä niistä saa-tujen ideoiden pohjalta omaa visiota, sekä mallintamalla teoriaa kuvioiksi, hyvän oppaan luo-minen oli mahdollista.

Opinnäytetyön teoreettisessa osassa keskityttiin avaamaan oppaan sisältämien eri yhtiömuo-tojen teoriaa sekä sitä, miksi kyseiset yhtiömuodot oppaaseen valikoituivat. Lisäksi teoriassa avattiin keskeisiä oppaan sisältämiä yritystoiminnan käsitteitä, jotta lukija pystyisi ymmärtä-mään teoriaosion mahdollisimman syvällisesti. Eri yhtiömuotojen teoriaa avattiin aina niiden perustamisprosessista lähtien mahdolliseen yhtiön lopettamiseen tai muuttamiseen toiseksi yhtiömuodoksi. Lähdeaineistona työssä käytettiin sekä kirja- että internetlähteitä, mutta tär-keimpänä tiedonlähteenä toimi kuitenkin useat eri yritystoimintaa koskevat lait.

Oppaan luonnosversiota testattiin toimeksiantajayhdistyksen jäsenillä, ja heiltä saadun pa-lautteen sekä benchmarkingin avulla oppaasta onnistuttiin luomaan tiivis ja informatiivinen opaskokonaisuus. Toimeksiantaja voi hyödyntää opasta toiminnassaan ja julkaista sen inter-nessivuillaan, josta sen tavoittavat sivuilla vierailevat lukijat.

Henna Räsänen

Making a guide for small entrepreneurs about taxation of different company forms

Year	2021	Pages	47
------	------	-------	----

This Bachelor`s thesis topic was making a small entrepreneur guide about taxation of different company forms. The goal was to make guide what offers information about tax differences of different company forms and does not require pre-knowledge about the subject. There wanted to highlight the tax perspective in both texts and figures in the guide because same kind of guides weren`t be found before. The target group of the guide was people who are considering to become an entrepreneur and small entrepreneurs who have already started their entrepreneurial careers because 98,7 % of the companies in Finland are small entrepreneurs. The guide was made for Vantaan Yrittäjänaiset Ry and the aim was that client would be able to utilize guide by distributing it to members as a pdf-file. They also consider to publish guide on their website.

The thesis is a development work which was achieved by using a methods of a qualitative research. There was benchmarking, context analysis and modeling used when making this guide. Comparing existing guides gave ideas for developing own vision. In addition, the tax differences between company forms were modeled to figures for helping written theory.

There was focus on opening theory of different company forms and how these actual forms were selected. Also essential terms were opened for readers to understand theory with the most extended way. Different company forms were opened from foundation process to ending and changing to another company form. The theory was gathered from various internet sources and Finnish literature but the most important source of information was several different laws.

The draft version of guide was tested by the members of the client and with the help of feedback from them and benchmarking making of compact and informative guide was successful. The client announced the making of the guide in its membership letter and on social media and the client published the guide on its website. The client may otherwise use the guide in its operations.

Keywords: guide, company forms, taxation, benchmarking

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Yhtiömuodot ja verotus pienyrityksissä	7
2.1	Osakeyhtiö	9
2.2	Henkilöyhtiö	11
2.2.1	Avoin yhtiö	15
2.2.2	Kommandiittiyhtiö.....	16
2.3	Yksityinen elinkeinonharjoittaja	17
3	Oppaan luomisen prosessi	20
3.1	Benchmarking.....	20
3.2	Sisällönanalyysi	21
3.3	Mallintaminen.....	22
3.4	Luonnosversion testaaminen toimeksiantajalla.....	24
4	Tulokset	25
5	Johtopäätökset	28
	Lähteet.....	30
	Kuviot	33
	Liitteet	34

1 Johdanto

Uusia yrityksiä perustetaan Suomessa vuosittain huomattava määrä. Vuonna 2020 kaupparekisteriin merkittiin 38 452 uutta yritystä ja vuodesta 2016 lähtien uusien yritysten määrä on ollut kasvussa joka vuosi. Esimerkiksi vuonna 2020 perustettiin 239 yritystä enemmän kuin vuonna 2019. (Patentti- ja rekisterihallitus 2021b.) Vuonna 2019 Suomessa oli yhteensä 292 377 yritystä pois lukien maa-, metsä- ja kalatalous. Alle 50 työntekijän pienyrityksiä oli 98,7 prosenttia eli 288 481 kappaletta ja näistä alle kymmenen työntekijän mikroyrityksiä oli 271 851. (Yrittäjät 2021a.) Kuten tilastotietojen perusteella voidaan todeta, yrityksiä perustetaan Suomessa vuosittain huomattava määrä ja näin ollen voidaan päätellä, että verotuksen näkökulmaan painottuvalle eri yhtiömuodoista kertovalle oppaalle on tarvetta erityisesti aloittavien yrittäjien keskuudessa.

Suosituimmat yhtiömuodot ovat perinteisesti olleet osakeyhtiö ja yksityinen elinkeinonharjoittaja. Tämä käy myös ilmi Patentti- ja rekisterihallituksen sivuilla olevasta taulukosta, johon on havainnollistettu vuodesta 2016 vuoden 2021 kesäkuuhun saakka perustettujen eri yhtiömuotojen määrää. Osakeyhtiöitä perustettiin vuonna 2020 yhteensä 20 020 ja yksityisiä elinkeinonharjoittajia, joista usein käytetään myös yleiskielisempää termiä toiminimi tai toiminnimiyrittäjä, perustettiin 16 484. Tämän lisäksi vuonna 2020 avoimia yhtiöitä perustettiin yhteensä 176 kappaletta ja kommandiittiyhtiöitä 254. Koska osakeyhtiö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö ovat Suomessa yleisimpiä yritysmuotoja, keskitytään opinnäytetyössä vertailemaan nimenomaan näitä neljää yritysmuotoa. (Patentti- ja rekisterihallitus 2021a.) Kyseisistä yritysmuodoista löytyy sopiva vaihtoehto, olipa yritystä perustamassa yksin tai useamman henkilön kanssa tai ulkopuolisen sijoittajan avulla tai ilman sijoittajaa.

Aloittaville yrittäjille suunnattuja oppaita löytyy internetistä jonkin verran, mutta havaintojen perusteella suurin osa oppaista keskittyy yrityksen perustamiseen alkaen liikeidean kehittämisestä ja starttirahan hakemisesta. Näin ollen yhtiömuotojen keskinäiset erot jäävät vähemmälle käsittelylle varsinkin verotuksen näkökulmasta tarkasteltuna. Tästä syystä halusin tehdä oppaan, joka tarjoaa vastauksia erityisesti yhtiömuotojen eroihin elinkeinoverotuksen ja yhteisön tuloveron näkökulmasta tarkasteltuna. Oppaan kohderyhmänä ovat mikro- ja pienyrittäjät pystyvät oppaan avulla tutustumaan eri yhtiömuotoihin ja niiden perustamisprosessiin sekä saamaan oppaasta vastauksia ja vinkkejä itselleen sopivimman yhtiömuodon valintaan. Oppaan tarkoitus on myös haastaa lukijan omia mielikuvia sopivimmasta yhtiömuodosta, sillä yleisesti ottaen ihmisillä on hyvin usein valmiit ennako-oletukset kustakin yhtiömuodosta. Mielikuvat ovat voineet muodostua esimerkiksi kuulopuheiden, lähipiirin mieliteiden tai julkisuudessa esille tuotujen seikkojen perusteella.

Tavoitteena olikin siis luoda yksinkertainen opas, joka tarjoaa tietoa mikro- ja pienyrittäjille osakeyhtiön, henkilöyhtiön ja yksityisen elinkeinonharjoittajan eroista verotuksellisesta näkökulmasta katsottuna. Opas on suunnattu sekä yritystoimintaa suunnitteleville että jo yrittäjänä toimiville, ja siitä on pyritty luomaan mahdollisimman helposti ymmärrettävä ja tiivis tietopaketti muistaen, että lukijalla ei välttämättä ole ollenkaan aikaisempaa tietopohjaa yhtiömuotoihin liittyvistä asioista. Oppaaseen on tuotu kuvioita helpottamaan teorian ymmärtämistä käytännössä. Opas tarjoaa käyttäjilleen apua muun muassa siihen, mikä olisi sopivin yhtiömuoto yritystoiminnan aloittamiseen sekä missä tilanteissa olisi mahdollisesti ajankohtaista miettiä yhtiömuodon muutosta.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Vantaan Yrittäjänaiset Ry, joka on Suomen Yrittäjänaiset Ry:n jäsenjärjestö. Yhdistyksen tavoitteena on yrittäjänäisten keskinäisen verkostoitumisen edistäminen ja jäsentensä yrittäjyyden tukeminen. Vantaan Yrittäjänaiset Ry toimii Suomen Yrittäjänaiset Ry:n hallituksen määrittelemien arvojen ja strategioiden pohjalta. (Vantaan Yrittäjänaiset 2021.) Hallituksen määrittämiin arvoihin kuuluu avoin, vastuullinen ja vaikuttava toiminta ja strategisina painopisteinä korostetaan muun muassa tasa-arvon edistämistä, sosiaaliturvan ja eläkejärjestelmän uudistamista sekä perhevapaakulujen tasaamista (Yrittäjänaiset 2019).

Oppaan tavoitteena oli, että toimeksiantajana toimiva Vantaan Yrittäjänaiset Ry saisi oppaasta itselleen työkalun, jonka voivat julkaista omilla internetsivuillaan. Tavoitteena oli kyselemällä toimeksiantajayhdistyksen jäseniltä selvittää, millaisia asioita oppaaseen erityisesti kaivattiin. Luonnosversiota testaamalla pyrittiin luomaan toimeksiantajalle opas, joka tarjoaa muun muassa konkreettisia euromääräisiä esimerkkejä verotuksen eroista eri yhtiömuodoissa sekä vastauksia yhtiömuodon valitsemista koskeviin kysymyksiin. Myös yritystoimintaa jo pidemmän aikaa harjoittaneet yrittäjät voivat saada oppaasta vastauksia esimerkiksi siihen, milloin yhtiömuodon muuttaminen voisi olla ajankohtaista.

2 Yhtiömuodot ja verotus pienyrityksissä

Yhtiömuoto eli yritysmuoto on oikeudellinen muoto, jolla harjoitetaan liiketoimintaa. Yritystoimintaa aloitettaessa valitaan oman toiminnan luonteeseen sopivin yhtiömuoto. Valintaan vaikuttaa useampi asia, kuten esimerkiksi perustajien lukumäärä, vastuun jakaantuminen, mahdolliset ulkopuoliset sijoittajat sekä toiminnan joustavuus. Kuten Malmgrén ja Myrsky (2020, 676) kirjassaan toteavat, voi yritysmuodon valintakysymys tulla eteen sekä yritystä perustettaessa että yritysmuotoa muuttaessa muodosta toiseen ja tässä tilanteessa yritystulon verotuksen eroavaisuudet aiheuttavat klassisen, mutta erittäin merkittävän ongelman. Yhtiömuoto on yritykselle niin kutsuttu kuori, jolla on parhaimmillaan erittäin huomattava verotuksellinen merkitys. Vaikka nopeasti ajateltuna voisi kuvitella olevan hyvin yksinkertaista valita

se yhtiömuoto, joka tuottaa yrittäjälle pienimmät verot tai vastaavasti suurimmat käteen jäävät tulot, niin todellisuudessa kokonaisuus on huomattavasti monimutkaisempi. Tämä johtuu siitä, että harva pystyy sanomaan yritystoimintaa aloittaessaan tarkkaa aikaa, kuinka kauan liiketoimintaa tulee harjoittamaan. Tämän lisäksi tarkan euromääräisen yritystoiminnan tulon vuosittaista suuruutta on mahdoton ennustaa. Yritystoimintaa valitessa on otettava erityisesti huomioon aikaperspektiivi, mahdollinen lopettaminen tai yhtiömuodon muuttamismahdollisuudet, yritystoiminnan tulojen suuruus, milloin ja missä muodossa yrityksestä halutaan rahaa ulos sekä kuinka paljon rahaa tarvitaan henkilökohtaiseen elämiseen. Parhaimpaan lopputulokseen yhtiömuodon valinnan kanssa pääseminen edellyttää näiden kaikkien asioiden miettimistä kokonaisuutena. (Tuomi-Sorjonen 2018, 9; Malmgrén ja Myrsky 2020, 676-677.)

Pienyritys ja mikroyritys ovat kirjanpitolaissa (1336/1997) määriteltyjä termejä. Kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 4a §:ssä määritellään, että pienyrityksiksi kutsutaan Suomessa yrityksiä, joilla täyttyy enintään yksi seuraavista kolmesta arvosta päättyneellä tilikaudella ja välittömästi tätä edeltäneellä tilikaudella; taseen loppusumma kuusi miljoonaa euroa, liikevaihto 12 miljoonaa euroa tai yrityksen palveluksessa tilikauden aikana keskimäärin 50 henkilöä. Pienyritykset voidaan eritellä vielä pienemmiksi, alle 10 henkilöä työllistäviksi yrityksiksi, jolloin niitä voidaan kutsua termillä mikroyritys. Kirjanpitolaki (1336/1997) määrittelee 1 luvun 4b §:ssä yrityksen mikroyritykseksi, jos päättyneellä ja välittömästi tätä edeltäneellä tilikaudella seuraavista kolmesta raja-arvosta ylittyy enintään yksi; taseen loppusumma 350 000 euroa, liikevaihto 700 000 euroa tai tilikauden aikana yrityksen palveluksessa on keskimäärin 10 henkilöä. Suomessa toimivista yrityksistä 98,7 prosenttia on alle 50 henkilöä työllistäviä yrityksiä ja yrittäjistä 68% toimii yksinyrittäjänä. Mikroyritysten osuus kaikista yrityksistä on 93 prosenttia. 50-249 hengen yrityksiä kutsutaan keskisuuriksi yrityksiksi ja kaikista alle 250 henkilön yrityksistä käytetään yhteisnimitystä pk-yritykset eli pienet ja keskiuuret yritykset. Pk-yritykset loivat vuosina 2001-2019 työpaikkoja yli 160 646 hengelle, joista 81 095 työpaikkaa syntyi pienyrityksiin. (Yrittäjät 2021a; Kirjanpitolaki 1336/1997.)

Vero on julkiselle vallalle maksettava pakollinen rahasuoritus, johon ei liity välitöntä vastasuoritusta veronsaajalta. Maksettavia veroja on hyvin monenlaisia riippuen asiayhteydestä, mutta oppaassa keskitytään eri yhtiömuotojen verotettavan tulon perusteella määräytyviin veroihin. Verotettava tulo muodostuu veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen erotuksesta. Verotettavan tulon perusteella maksetaan valtion tuloveroa, kunnallisveroa, kirkollisveroa sekä sairausvakuutusmaksuja Kansaneläkelaitokselle. Elinkeinotoiminnan tulojen veronalaisuudesta sekä kulujen vähennyskelpoisuudesta on säädetty elinkeinoverolaissa. (Tomperi 2018, 11.) Osakeyhtiötä kutsutaan toiselta nimeltään yhteisöksi. Yhteisöt ovat verotuksessa itsenäisiä verovelvollisia, jotka maksavat verotettavasta tulosta yhteisöveroa (Vero 2021c). Toiminimi ja henkilöyhtiö, joita ovat avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö, taas eivät ole itsenäisiä verovelvollisia vaan kuuluvat elinkeinoverotuksen piiriin, mikä tarkoittaa sitä, että

näiden yhtiömuotojen yritystulo eli elinkeinotoiminnan tulo verotetaan yrittäjien henkilökohtaisena tulona (Valtiovarainministeriö 2021).

2.1 Osakeyhtiö

Yksityinen osakeyhtiö, lyhemmin Oy, on yhtiömuoto, joka on itsenäinen oikeushenkilö ja koostuu osakkaista eli osakkeenomistajista. Osakeyhtiö perustetaan perustamissopimuksella, jonka laativat ja allekirjoittavat perustamassa olevan yhtiön osakkeenomistajat. Perustamissopimuksesta täytyy käydä ilmi sopimuksen päivämäärä, kaikki osakkeenomistajat sekä heidän merkitsemien osakkeiden määrä ja merkintähinta sekä tämän lisäksi hallituksen kokoonpano. Perustettavien osakkeiden vähimmäismäärä on yksi. Perustettavien osakkeiden määrä ilmoitetaan perustamissopimuksella, jonka allekirjoittamalla jokainen osakkeenomistaja merkitsee kyseisen määrän osakkeita. (Osakeyhtiölaki 624/2006). Perustamissopimuksen lisäksi tarvitaan yhtiöjärjestys, jossa tulee mainita yhtiön toiminimi, toimiala sekä kotipaikkana oleva Suomen kunta. Osakeyhtiölain (624/2006) 2 luvun 2 §:ssä myös säädetään, että mikäli yhtiö aikoo käyttää nimeään kaksi- tai useampikielisenä, täytyy jokainen eri ilmaisu mainita erikseen yhtiöjärjestyksessä.

Osakeyhtiö syntyy, kun osakeyhtiö on rekisteröity kaupparekisterissä. Tämän täytyy tapahtua kolmen kuukauden sisällä perustamissopimuksen allekirjoittamisesta tai muuten yhtiön perustaminen raukeaa. Kaupparekisteriin täytyy ilmoittaa myös perustettavien osakkeiden ja osakepääoman määrä. Osakepääomavaatimus poistui 1.7.2019, joten tämän jälkeen osakeyhtiön perustamiseen ei ole enää vaadittu alkupääomaa, vaan osakepääoma on voinut olla nolla euroa (Patentti- ja rekisterihallitus. 2019). Yksityisen osakeyhtiön osakkeet eivät voi olla julkisessa kaupankäynnissä, mikä tarkoittaa sitä, että niitä ei noteerata pörssissä. (Osa 2020, 82-83.)

Hallitus on osakeyhtiön ainoa pakollinen toimielin. Jos yhtiöjärjestyksessä ei muuta mainita, tulee hallituksessa olla yhdestä viiteen varsinaista jäsentä ja yli yhden jäsenen hallituksella puheenjohtaja, jonka valitsee hallitus. Hallitus voi halutessaan valita yhtiölle myös toimitusjohtajan ja hallintoneuvoston. Alle kolmen hengen hallituksella tulee olla vähintään yksi varajäsen. Osakeyhtiön hallituksen tehtävä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja sen asianmukaisesta järjestämisestä. (Tuomi-Sorjonen 2018, 15.) Hallituksen tehtävä on myös vastata siitä, että yhtiön varainhoidon valvonta sekä kirjanpito on järjestetty asianmukaisesti. Hallitus päättää asioista äänestämällä ja hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on yli puolet jäsenistä, jollei yhtiöjärjestyksessä edellytetä suurempaa määrää. Äänien mennessä tasan, puheenjohtajan ääni ratkaisee. Osakeyhtiölaissa on määriteltä, että hallituksen jäsen ei saa osallistua häntä itseään ja yhtiön välistä sopimusta koskevaan asian käsittelyyn eikä myöskään sellaisten asioiden käsittelyyn, josta jäsenelle olisi odotettavissa olennaista etua. Hallitus voi halutessaan valita yhtiölle myös toimitusjohtajan ja hallintoneuvoston. Hallituksen jäsenenä voi toimia

täysi-ikäinen oikeustoimikelpoinen henkilö. Lisäksi vähintään yhden hallituksen jäsenen asuinpaikan tulee sijaita Euroopan talousalueella, jollei yhtiö ole saanut poikkeuslupaa rekisteriviranomaiselta. Yksityisessä osakeyhtiössä hallitusten jäsenten toimikausi jatkuu toistaiseksi, ellei yhtiökokous päättä toisin tai hallituksen jäsen halua itse erota tehtävästä. Sama pätee myös tilintarkastajaan eli toimikausi jatkuu toistaiseksi ellei hallitus päättä muuta. (Osakeyhtiölaki 624/2006.)

Osakkeenomistajat pääsevät käyttämään päätösvaltaansa yhtiökokouksessa. Yleensä yksi osake oikeuttaa yhteen äänioikeuteen ellei yhtiöjärjestyksellä ole toisin määrätty. Varsinainen yhtiökokous tulee pitää kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä, mutta tämän lisäksi yhtiö voi joutua pitämään ylimääräisiä yhtiökokouksia. Laissa on määritetty tietyt pakolliset asiat, joista varsinaisessa yhtiökokouksessa tulee päättää. Näitä ovat yhtiön tilinpäätöksen vahvistaminen ja voitonjaosta päättäminen. Lisäksi yhtiökokous myöntää yhtiön hallitukselle ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden sekä valitsee hallituksen ja tilintarkastajan. Ylimääräisiä yhtiökokouksia tulee pitää, jos yhtiöjärjestyksessä on näin erikseen määrätty tai hallitus katsoo ylimääräisen yhtiökokouksen aiheelliseksi. Ylimääräisen yhtiökokouksen pitämistä edellyttää muun muassa lisäosingonjako, yhtiöjärjestyksen tai tilikauden muuttaminen, uuden tilintarkastajan valitseminen tai selvitystilamenettely. Myös tilintarkastaja tai osakkeenomistaja voi vaatia yhtiökokousta koolle. (Osakeyhtiölaki 624/2006.)

Osakeyhtiö on itsenäinen verosubjekti, mikä tarkoittaa, että osakeyhtiölle vahvistetaan verotettava tulo, joka verotetaan yhtiön tulona. Osakeyhtiön tuloveroprosentti on 20 prosenttia, mikä jakaantuu valtion ja kunnan kesken. Yksityinen eli listaamaton osakeyhtiö voi jakaa osakkailleen verohuojennettua osinkoa, joka on enintään kahdeksan prosenttia osakeyhtiön nettovarallisuudesta. Verohuojennetusta osingosta yhtiö toimittaa 7,5 prosentin ennakonpidätyksen 150 000 euroon saakka ja tämän ylittävältä osalta 28 prosentin suuruisen ennakonpidätyksen. Koska osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen, tarkoittaa se, että osakkaan verottaminen yhtiön voitosta edellyttää voiton jakamista omistajille osingon muodossa. Näin ollen osakkaan osingon veronalainen osuus on niin sanotusti kahdesti verotettua, sillä ensin yhtiömaksaa tuloksesta veroa 20 prosenttia, jonka jälkeen voittona jaettavasta osingosta maksetaan erikseen veroa. Vastapainoksi osakeyhtiön osakkaat eivät ole henkilökohtaisessa vastuussa yhtiön velvoitteista vaan he voivat menettää ainoastaan yhtiöön sijoittamansa pääoman, mikäli yhtiön velkojen vakuutena ei ole osakkaiden henkilökohtaista omaisuutta. (Tomperi 2018, 46,51,71; Malmgrén ja Myrsky 2020, 678-679.)

Osakkaan verotuksessa puhutaan pääomatulo-osingosta, jos saatu osinko on enintään kahdeksan prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta. Kun pääomatulo-osinko on enintään 150 000 euroa on siitä 25% veronalaista pääomatuloa ja 75% verotonta tuloa. Jos osinko ylittää 150 000 euron rajan niin ylimenevästä osuudesta 85% on veronalaista pääomatuloa ja 15% ve-

rotonta tuloa. Raja ei ole yhtiökohtainen, vaan kaikki samana verovuonna saadut osingot lasketaan yhteen vaikka ne olisivatkin peräisin useammasta eri yhtiöstä. Veroa osingoista maksetaan kaikkien saatujen osinkojen yhteissumman perustella. Pääomatuloveron määrä vuonna 2021 Suomessa on 30% 30 000 euroon saakka ja yli menevästä osuudesta 34%. Jos osingon määrä ylittää kahdeksan prosentin rajan osakkeiden matemaattisesta arvosta, kutsutaan ylimenevää osaa ansiotulo-osingoksi. Ansiotulo-osingosta 75% on veronalaista ansiotuloa ja 25% verotonta tuloa. Ansiotulojen verotus on Suomessa progressiivista, mikä tarkoittaa, että veroprosentti ei ole kiinteä vaan se kasvaa, kun ansiotulot kasvavat. (Vero 2021a.) Osingon lisäksi osakkaat voivat saada yhtiöstä muun muassa palkkaa, luontoisetuja, verottomia päivärahoja tai lainaa, jota kutsutaan osakaslainaksi. Palkan saamisen edellytyksenä on todellinen työskentely yhtiössä ja myös palkan määrän täytyy olla kohtuullinen työmäärään nähden. (Malmgrén ja Myrsky 2020, 679.)

Osakeyhtiö voidaan lopettaa purkamalla se selvitysmenettelyn kautta, sulauttamalla tai jakautumalla. Konkurssiin asetettu yhtiö katsotaan myöskin purkautuneeksi, jos konkurssin päättyessä yhtiöllä ei ole omaisuutta jäljellä. Selvitysmenettelyyn asettamisesta päättää yhtiökokous. Yhtiölle valitaan selvitysmies, joka ensin selvittää yhtiön varallisuusaseman. Tämän jälkeen selvityksen perusteella yhtiö muuttaa omaisuutta rahaksi ja maksaa rahalla velkoja. Sen jälkeen jäljelle jäävällä varoilla suoritetaan ylijäämää osakkeenomistajille tai muille yhtiöjärjestyksen määräysten mukaan. Jos selvitysmenettelyssä käy ilmi ettei yhtiöllä ole riittävästi varoja velkojen maksamiseen, on selvitysmiesten haettava yhtiötä konkurssiin. Jos todetaan, että toiminnan jatkamiselle olisi mahdollisuuksia, voi yhtiökokous päättää selvitystilan lopettamisesta ja yhtiön toiminnan jatkamisesta. Vaihtoehtoisesti yhtiökokous voi yhtiön omaisuuden realisoimisen ja velkojen maksun jälkeen, kun selvitysmies on antanut lopputilityksen, purkaa osakeyhtiön. Purkamispäätöksen jälkeen kaupparekisteriin tehdään lopullinen purkamisilmoitus. Osakeyhtiön lopettaminen on ylipäättään hankalaa ja yhtiömuotona osakeyhtiö on muita yhtiömuotoja jäykempi, sillä se vaatii lain edellyttämää hallintoa. Kaikki yhtiötä koskevat päätökset tehdään lakisääteisissä toimielimissä eli asiat tarvitsevat ensin hallituksen esityksen ja lopulta yhtiökokouksen päätöksen. (Osakeyhtiölaki 624/2006; Malmgrén ja Myrsky 2020, 434-435.)

2.2 Henkilöyhtiö

Henkilöyhtiöiksi kutsutaan sekä avointa yhtiötä että kommandiittiyhtiötä. Henkilöyhtiöissä yhtiömiehet harjoittavat elinkeinotoimintaa yhdessä solmimansa yhtiösopimuksen mukaisesti. Henkilöyhtiöissä on aina vähintään kaksi yhtiömiestä, mutta muuten yhtiömiesten määrää ei ole rajoitettu. Henkilöyhtiöiden toimintaa säännellään avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetussa laissa. Laista käytetään yleisesti lyhennystä AKYL. Suurin osa lain säännöksistä on tahdonvaltaisia mikä tarkoittaa sitä, että yhtiömiehet pystyvät yhdessä sopimaan asi-

oista hyvin laajasti. Jotta lain mukaan toiminta täyttää henkilöyhtiön vaatimukset, on yhtiömiesten harjoitettava elinkeinotoimintaa päämääränään yhteisen taloudellisen tavoitteen saavuttaminen. Avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä ei ole pakollisia toimielimiä, mutta halutessaan yhtiölle voi valita toimitusjohtajan ja hallituksen. Näistä toimitusjohtaja on ilmoitettava kaupparekisteriin, jos sellainen on valittu. Henkilöyhtiöt perustetaan kaikkien yhtiömiesten allekirjoittamalla yhtiösopimuksella ja yhtiö syntyy rekisteröimisellä patentti- ja rekisterihallituksessa. Rekisteröimisen jälkeen liiketoiminta voi virallisesti alkaa. (Ossa 2020, 77.) Yhtiöstä on tehtävä perustamisilmoitus viimeistään kolme kuukautta yhtiösopimuksen allekirjoitusajankohdasta, sillä jos ilmoitus myöhästyy niin yhtiön perustaminen raukeaa. Perustamisilmoitus tehdään paperisena patentti- ja rekisterihallitukselle ja sen hinta vuonna 2021 on 240 euroa. (Patentti- ja rekisterihallitus 2021d.)

Vaikka henkilöyhtiö katsotaan itsenäiseksi oikeushenkilöksi, ei sitä käsitellä erillisenä verovelvollisena. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että yhtiö ei ole vastuussa yhtiömiesten henkilökohtaisista veloista, mutta yhtiömiehet ovat henkilökohtaisessa vastuussa yhtiötä koskevista veloista. Henkilöyhtiölle, jota kutsutaan verotuksessa elinkeinoyhtymäksi, vahvistetaan oma elinkeinotoiminnan tulos tilikausittain. Tulos jaetaan yhtiömiesten verotettavaksi tuloksi yhtiösopimuksella määriteltyjen voitto-osuuksien suhteessa. Jos henkilöyhtiö tuottaa tappiota, tappioita ei vähennetä yhtiömiesten henkilökohtaisessa verotuksessa vaan ne vähennetään yhtiön seuraavien vuosien elinkeinotoiminnan verotettavasta tuloksesta. (Tomperi 2018, 37.) Tuloverolain (1535/1992) 119 §:ssä on määritelty, että tappiot on mahdollista vähentää seuraavan 10 verovuoden aikana syntyvästä tulosta.

Henkilöyhtiöllä voi elinkeinotoiminnan tulolähteen lisäksi olla joko maatalouden tai muun toiminnan tulolähde mitä kutsutaan henkilökohtaisten tulojen tulolähteeksi. Tällaisia tuloja voi esimerkiksi olla vuokratulot ulkopuolisille vuokratuista kiinteistöistä, mikä ei itsessään liity harjoitettavaan elinkeinotoimintaan. Nämä muun tulolähteen tulot jaetaan samalla periaatteella kuin elinkeinotoiminnan tulot. Henkilökohtaisen tulolähteen tulo on aina pääomatuloa, mutta elinkeinotoiminnan ja maatalouden tulolähteen tulot voidaan jakaa ansio- ja pääomatuloihin. (Tomperi 2018, 38.)

Ossan (2020, 201) mukaan yhtiömiesten voitto-osuudet voivat määräytyä usealla tavalla. Niitä voidaan määritellä prosenttilukuna, euromääräisenä korvauksena tai esimerkiksi korkokannan mukaisena korvauksena sijoitetulle pääomalle. Voitonjaosta päätettäessä on noudatettava yhtiösopimusta, mutta kuten Ossakin (2020, 201) toteaa yhtiösopimuksen jakomääräyksen ei tarvitse olla yksiselitteinen vaan siinä voidaan jättää jako vuosittain tehtäväksi määriteltyjen pääperiaatteiden pohjalta. Yhtiösopimuksesta voidaan myös poiketa kaikkien yhtiömiesten yksimielisellä päätöksellä, mutta pelkkä yksimielinen päätös ei kuitenkaan riitä vaan vaaditaan yhtiösopimuksen muuttaminen uuden päätöksen mukaiseksi. Jakoperusteita ei voi muuttaa vedoten verotuksellisiin syihin vaan muuttamiselle tulee olla jokin verotuksesta riippumaton

peruste, esimerkiksi yhtiömiehen lisääntynyt työpanos tai palkanmaksun korvaaminen suuremalla voitto-osuudella. (Ossa 2020, 201-202.) Malmgrén ja Myrsky (2020, 783-784) korostavatkin voitto-osuuden ja tulo-osuuden erosta, sillä voitto-osuudella tarkoitetaan yhtiöstä verotettavaa nostettavaa osuutta, kun taas tulo-osuus on verotuksessa käytetty käsite, jolla tarkoitetaan yhtiömiehen veronalaista osuutta kirjanpidon tuloksesta.

Henkilöyhtiöstä saadut elinkeinotoiminnan tulot jaetaan ansio- ja pääomatuloon, kun kyseessä on luonnollinen henkilö tai kuolinpesä. Yhteisöjä, eli esimerkiksi osakeyhtiötä, jako ansiotuloon ja pääomatuloon ei koske. ”Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän elinkeinotoimintaan verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 20 prosentin vuotuista tuottoa” (Tuloverolaki 1535/1992). Pääomatulo-osuus on siis aina 20% tilikautta edeltävän kahdentoista kuukauden tilikauden nettovarallisuudesta ja jos kyseessä on yhtiön ensimmäinen tilikausi niin 20% päättyneen tilikauden nettovarallisuudesta. Jos tilikausi on pidempi tai lyhempi kuin kaksitoista kuukautta, otetaan todellisten kuukausien lukumäärä huomioon jaettaessa pääomatulon osuutta. Esimerkiksi, jos tilikausi kestää 15 kuukautta, on pääomatulon osuus nettovarallisuudesta 25 % ja vastaavasti kuusi kuukautta kestävältä tilikaudelta pääomatulo-osuus on vain kymmenen prosenttia. Loput elinkeinoyhtymän verotettavasta tulosta katsotaan yhtiömiehen ansiotuloksi. Jos nettovarallisuus on negatiivinen, jaetaan verotettava tulo kokonaan yhtiömiesten ansiotuloksi. Ennen elinkeinotoiminnan verotettavan tulon jakoa pääoma- ja ansiotulo-osuuksiin tehdään yhtiömiehen tulo-osuudesta viiden prosentin yrittäjävähennys. Jos yhtiömiehillä on henkilökohtaisia ansio- tai pääomatuloja, lisätään elinkeinoyhtymästä saadut tulot henkilökohtaisten tulojen päälle. (Malmgrén ja Myrsky 2020, 788-790.)

Elinkeinotoiminnan nettovarallisuus lasketaan yksinkertaisuudessaan vähentämällä yhtiön varoista yhtiön velat ja lisäämällä tähän 30 % elinkeinotoiminnan ennakonpidätyksen alaisista maksetuista palkoista viimeisimmiltä kahdeltatoista kuukaudelta. Maksettuihin palkkoihin otetaan huomioon myös mahdolliset yhtiömiehille maksetut palkat. Nettovarallisuuteen ei huomioida yksityistalouden varoja, vaikka ne olisivat kirjattuna elinkeinotoiminnan taseeseen. (Malmgrén ja Myrsky 2020, 791-793.) Yhtiömiestohtaiseen nettovarallisuuteen ei myöskään huomioida henkilökohtaiseen tulolähteeseen kuuluvaa varallisuutta, jota voi esimerkiksi olla yhtiömiehen tai hänen perheensä asumiskäytössä oleva yhtiön omistama asunto (Tuloverolaki 1535/1992).

Jos henkilöyhtiössä on yhtiömiehinä vain luonnollisia henkilöitä, on sen mahdollista tehdä tilikauden tulokseen toimintavarausta, joka on kirjanpitosidonnainen tuloksenjärjestelykeinokino. Toimintavaruksella pystyy keskenään tasoittamaan eri tilikausien verorasitusta, sillä ansiotulo on progressiivinen eli veroprosentti kasvaa sitä suuremmaksi mitä suuremmat

tulot ovat. Toimintavaruksen tekemisellä vähennetään tai kasvatetaan sen vuoden verotettavaa tuloa saman verran kuin toimintavarausta on kirjanpitoon tilikaudelle kirjattu. Toimintavarausta saa olla tehtynä enintään tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä 30 prosenttia. Toimintavarausta voi vapaasti kasvattaa tai purkaa aina nollassa enimmäismäärään saakka ja siksi se on henkilöyhtiölle joustava ja hyödyllinen tuloksenjärjestelykeino. Jos aiempina vuosina tehty varauksen määrä ylittää 30 prosenttia ennakonpidätyksen alaisista palkoista, täytyy varausta purkaa siihen saakka kunnes 30 % ei ylity. Varauksen purkamiselle ei ole aikarajaa, mutta elinkeinotoiminnan loppuessa tai yhtiömuodon muuttuessa toimintavaraus täytyy olla purettuna. (Malmgrén ja Myrsky 2020, 331-333.)

Lain avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (389/1988) 8 luvun 3 §:ssä määritellään, että avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö on mahdollista muuttaa osakeyhtiöksi. Tällöin laaditaan asiakirja, josta käy ilmi osakeyhtiöön tulevat osakkeenomistajat ja kunkin omistamat osakkeet sekä liitteeksi osakeyhtiön yhtiöjärjestys. Asiakirjalle tarvitaan kaikkien vastuunalaisten yhtiömiesten allekirjoitukset. Tämän jälkeen vastuunalaisten yhtiömiesten tulee tehdä kolmen kuukauden kuluessa ilmoitus yhtiömuodon muuttamisesta kaupparekisteriin yhdessä osakeyhtiölle valitun hallituksen kanssa. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988.)

Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö ovat toiminnastaan tilintarkastusvelvollisia, mikä tarkoittaa sitä, että yhtiöt ovat velvollisia valitsemaan tilintarkastajan ja toimittamaan tilintarkastuksen tilikausittain. Tilintarkastuslain (1141/2015) 2 luvun 2 §:ssä on säädetty, että pienet yhteisöt voivat jättää tilintarkastajan valitsematta, ellei yhtiösopimus sitä erikseen edellytä. Pienillä yhteisöillä tarkoitetaan tässä tapauksessa sellaista henkilöyhtiötä, joiden päätyneellä ja välittömästi tätä edeltäneellä tilikaudella on täyttynyt enintään yksi seuraavista edellytyksistä; taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, liikevaihto ylittää 200 000 euroa tai yhtiön palveluksessa on yli kolme henkilöä. Mikäli yhtiö kuitenkin harjoittaa pääasiallisena toimialana arvopapereiden omistamista ja hallintaa tai yhtiöllä on huomattava vaikutusvalta jonkun toisen kirjanpitovelvollisen liiketoiminnassa tai johtamisessa, tulee yhtiön valita itselleen tilintarkastaja ja toimittaa tilintarkastus. Tilintarkastuslain (1141/2015) 3 luvun 5 §:ssä todetaan, että tilintarkastuskertomuksessa valittu tilintarkastaja antaa lausunnon siitä antaako laadittu tilinpäätös tilinpäätössäännösten mukaisesti oikean ja riittävän kuvan yhteisön tuloksesta ja taloudellisesta asemasta, täyttääkö tilinpäätös annetut lakisääteiset vaatimukset, onko toimintakertomus laadittu säännösten mukaan sekä ovatko laadittu tilinpäätös ja toimintakertomus tiedoiltaan yhdenmukaisia. (Tilintarkastuslaki 1141/2015.)

2.2.1 Avoin yhtiö

Avoin yhtiö koostuu vastuunalaisista yhtiömiehistä tarkoittaen sitä, että kaikilla yhtiömiehillä on vastuu yhtiön velvoitteista ja kaikki yhtiömiehet osallistuvat yhtiön toimintaan yhteisen taoudellisen tavoitteen saavuttamiseksi. Yhtiömiehinä voi olla joko luonnollisia henkilöitä tai yhteisöjä. Vaikka yhtiön omaisuus ja yhtiömiesten omaisuus on erotettu toisistaan niin yhtiömiehet ovat kuitenkin henkilökohtaisella omaisuudellaan vastuussa yhtiön veloista myös toisten yhtiömiesten puolesta. Lähtökohtaisesti kaikilla yhtiömiehillä on yhtiössä nimenkirjoitus-oikeus eli jokainen yhtiömies itsenäisesti voi päättää yhtiötä koskevista asioista, jollei tätä oikeutta ole rajattu yhtiösopimuksella. Vaikka yhtiösopimuksen voi tehdä hyvin vapaamuotoisesti, niin se on kuitenkin syytä laatia kirjallisena. Yhtiömiehet päiväävät ja allekirjoittavat yhtiösopimuksen, jossa on määritelty yhtiön toiminimi, toimiala, kotipaikka sekä yhtiömiehet. Yhtiösopimusta voi muuttaa jälkikäteen, mutta se vaatii aina kaikkien yhtiömiesten yksimielisen suostumuksen. Avoin yhtiö syntyy rekisteröimisellä, jonka on tapahduttava kolmen kuukauden kuluessa yhtiösopimuksen allekirjoittamisesta. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988.)

Avointa yhtiötä perustettaessa ei aloitus aina vaadi yhtiömiehiltä rahapanosta vaan panoksena voidaan käyttää jotain yritystoiminnassa tarvittavaa hyödykettä, kuten kuorma-autoa tai joskus pelkkä työpanoskin on riittävä. Rahapanoksesta poiketen työpanosta ei kuitenkaan voida merkitä kirjanpitoon. Yhtiöpanosten ei tarvitse olla samansuuruisia keskenään ja oman pääoman määrää voi lisätä tai vähentää milloin tahansa, ellei yhtiösopimuksessa ole toisin mainittu. Avoimen yhtiön yhtiömieskohtaisia pääomia seurataan kirjanpidossa omilla tileillään. Tämä mahdollistaa sen, että yhtiömiehet voivat palkanmaksun sijaan tai sen lisäksi nostaa yhtiöstä yksityisnostoja, joita seurataan yhtiömieskohtaisesti. Palkanmaksun ja yksityisnostojen lisäksi yhtiö voi maksaa yhtiömiehille luontoisetuja sekä verottomia matkakustannusten korvauksia. Jos yhtiömies on vuokrannut yhtiölleen toimitiloja, voi hän periä niistä yhtiöltä vuokraa. Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön lain (389/1988) 2 luvun 7 §:n mukaan yhtiömiehellä on myös oikeus saada kohtuullista vastiketta yhtiön hallintoon kuuluvien tehtävien hoitamisesta, vaikka siitä ei olisi erikseen sovittu. (Tuomi-Sorjonen 2018, 11.)

Jos yhtiömiehet eivät pääse voitonjaosta yhteisymmärrykseen tai siitä ei ole erikseen yhtiösopimuksella määrätty, jaetaan voitto laissa määritellyn avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön eli AKYL:n säännösten mukaan. Tämä tarkoittaa sitä, että ensin voitosta lasketaan korkolain mukaista korkoa kullekin yhtiömiehelle heidän tilikautensa alussa olleen pääoman määrän mukaan ja loppuosa voitosta jaetaan tasan yhtiömiesten kesken. Voiton ollessa kyseisiä prosenttiosuuksia pienempi, se jaetaan pääomapanosten suhteessa. Lain (389/1988) mukaan tilinpäätöksen laatimisen jälkeen on yhtiömiehellä oikeus nostaa oma voitto-osuus itselleen, mikäli sitä ei tarvita kyseisen yhtiömiehen yhtiöpanoksen vajauksen täyttämiseen. Kirjanpi-

dossa tulos siirretään yhtiömiesten oman pääoman tileille ja vastaavasti tappio kirjataan yhtiömiesten yhtiöpanosten vähennykseksi. Jos oma pääoma menee negatiiviseksi, ei se aiheuta erityisiä toimenpiteitä sillä yhtiömiehet ovat henkilökohtaisessa vastuussa yhtiön velvoitteista. Verotuksessa negatiivinen oma pääoma vaikuttaa yhtiön maksamien korkojen vähennysoikeuteen. (Tuomi-Sorjonen 2018, 12.)

Avoin yhtiö on mahdollista purkaa, jos yhtiömies on irtisanonut yhtiösopimuksen ja irtisanomisaika on kulunut. Myös siinä tapauksessa, jos yhtiömies on ajautunut konkurssiin ja yhtiöosuus ulosmitataan, on oikeus avoimen yhtiön purkamiselle. Yhtiömiehen kuoleman tapauksessa yhtiö voi purkautua, jos yhtiön toiminnasta ei ole muuta sovittu. Yhtiösopimuksessa on voitu myös erikseen määritellä miten yhtiö puretaan, mutta jos tällaisesta ei ole sovittu eikä yhtiömiehet yhdessä siitä erikseen sovi, tulee purku tehdä avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön lain 5 luvun mukaan. Lain avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä (389/1988) 6 luvun 3 §:ssä säädetään, että kun yhtiön omaisuus on jaettu ja yhtiö katsottu purkautuneeksi, on yhtiömiehen tai yhtiölle määrätyn selvitysmiehen viipymättä tehtävä ilmoitus purkautumisesta kaupparekisteriin. Jos avoimessa yhtiössä päätetään, että jonkun yhtiömiehen vastuuta rajoitetaan vain omaisuuspanoksen määrään, muuttuu yhtiö tällöin kommandiittiyhtiöksi. Tällaisessa tilanteessa äänettömäksi yhtiömieheksi ryhtyneen yhtiömiehen vastuu ja velvoitteet kuitenkin koskevat edelleen sitä osaa, mikä on syntynyt yhtiölle ennen vastuunrajoittamista. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988.)

2.2.2 Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiössä on sekä vastuunalaisia että äänettömiä yhtiömiehiä. Perustajia tulee olla vähintään kaksi siten, että toinen on äänetön ja toinen vastuunalainen yhtiömies. Äänettömät yhtiömiehet osallistuvat toimintaan vain sijoittamallaan pääomapanoksella ja näin ollen myös heidän vastuunsa rajoittuu pääomapanoksen määrään. Heillä ei siis ole kielto-oikeutta eikä oikeutta hoitaa yhtiön asioita. Vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat avoimen yhtiön tapaan yhtiön velvoitteista kuin omasta henkilökohtaisesta velasta, myös toisten vastuunalaisen yhtiömiesten puolesta. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988.)

Vastuunalaisen yhtiömiehen sijoitukseksi yhtiöön riittää pelkkä työpanos, jota ei merkitä kirjanpitoon, mutta sen sijaan äänettömän yhtiömiehen on sijoitettava yhtiöön jonkinlainen omaisuuspanos, sillä pelkkä työpanos ei riitä. Avoimen yhtiön tapaan kunkin vastuunalaisen yhtiömiehen pääomia seurataan kirjanpidossa omalla tilillään ja omaa pääomaa voidaan milloin tahansa lisätä tai vähentää yhtiösopimuksen puitteissa. Tilinpäätöksen liitetietoina tulee esittää vastuunalaisen yhtiömiesten yhtiöpanokset eriteltynä yhtiömieskohtaisesti. Äänettömien yhtiömiesten panoksia ei tarvitse eritellä. (Tuomi-Sorjonen 2018, 13.)

Kommandiittiyhtiön yhtiömiehelle voidaan maksaa palkkaa, luontoisetuja ja verottomia matkakustannusten korvauksia. Lisäksi yhtiömiehet voivat nostaa yhtiöstä yksityisnostoja, joita

seurataan kirjanpidossa yhtiömieskohtaisesti. Äänettömällä yhtiömiehellä ei ole oikeutta yksityisnostoihin, mutta hänellä on kuitenkin oikeus saada tietoja yhtiön toiminnasta ja tarkastaa yhtiön kirjanpitoa ulkopuolisen rahoittajan oikeudella. Äänettömän yhtiömiehen voitto-osuus on tavallisesti ennalta määrätty prosenttiosuus hänen yhtiöpanoksestaan. Ellei toisin ole sovittu, äänettömälle yhtiömiehelle maksetaan korkolain mukaista korkoa hänen tilikautensa alussa olleen pääomapanoksensa mukaan. Loput voitosta jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. Myös äänettömän yhtiömiehen tulo-osuus jaetaan samalla tavalla ansio- ja pääomatulo-osuuteen kuin vastuunalaisten yhtiömiesten osuudet. (Tuomi-Sorjonen 2018, 13; Malmgrén ja Myrsky 2020, 790.)

Äänettömän yhtiömiehen kuolema, konkurssi tai yhtiöosuuden ulosmittaus ei johda kommandiittiyhtiön purkautumiseen vaan muut yhtiömiehet voivat lunastaa äänettömän yhtiömiehen osuuden. Jos yhtiösopimusta muutetaan niin ettei kommandiittiyhtiöön jää äänettäviä yhtiömiehiä, yhtiö muuttuu avoimeksi yhtiöksi. Ääneton yhtiömiestä voi myös jatkaa toimintaa vastuunalaisena yhtiömiehenä, jolloin myös hän ottaa vastuun yhtiön velvoitteista tarvittaessa henkilökohtaisella omaisuudellaan (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988. 7:6 §). Kirjanpidossa tulos siirretään yhtiömiesten oman pääoman tileille ja vastavasti tappio vastuunalaisten yhtiömiesten yhtiöpanosten vähennykseksi. Jos oma pääoma painuu negatiiviseksi, ei se kommandiittiyhtiössä aiheuta erityisiä toimenpiteitä. Verotuksessa negatiivinen oma pääoma vaikuttaa yhtiön maksamien korkojen vähennysoikeuteen samalla tavalla kuten avoimessakin yhtiössä. (Tuomi-Sorjonen 2018, 14.)

2.3 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityinen elinkeinonharjoittajana, josta voidaan käyttää myös nimitystä toiminimi, t:mi, tmi tai yksityisliike, on yritysmuoto, jonka yrittäjänä voi toimia luonnollinen henkilö, jonka asuinpaikka sijaitsee Euroopan talousalueella. Yksityinen elinkeinonharjoittaja on hallintorakenteeltaan yritysmuodoista kaikista kevyin ja vapaamuotoisin. Toiminimen perustaminen on edullista ja nopeaa eikä sitä perustaakseen vaadita perustamismuodollisuuksia kuten perustamissopimusta (Suomi.fi 2021). Toiminimen perustamiselle ei myöskään ole laissa määrättyä vähimmäispääomaa, joten sen voi perustaa ilman alkupääomaa. Myöhemmin omaa pääomaa voidaan vapaasti lisätä tai vähentää milloin tahansa. Tiedot tehdyistä lisäyksistä ja vähennyksistä täytyy ilmoittaa kalenterivuositain verottajalle. (Tuomi-Sorjonen 2018, 9). Toiminimi perustetaan, kun luonnollinen henkilö tekee perustamisilmoituksen kaupparekisteriin ja maksaa rekisteröintimaksun, joka on sähköisellä ilmoituksella tehtäessä kuusikymmentä euroa ja paperi-ilmoituksella 115 euroa (Patentti- ja rekisterihallitus 2021c). Perustamisilmoitus tulee olla tehtynä ennen liiketoiminnan aloittamista. Y-tunnus rekisteröidään, kun kaupparekisteri hyväksyy halutun toiminimen ja käsittelee perustamisilmoituksen. Samalla yrittäjälle siirtyy

yksinoikeus rekisteröimäänsä yrityksen toiminimeen, mikä takaa sen ettei kukaan muu elinkeinonharjoittaja saa Suomessa käyttää sellaista toiminimeä, joka voisi sekoittaa tähän yrityksen nimeen (Toiminimilaki 128/1979 2-3§.).

Toiminimiyrittäjä harjoittaa liiketoimintaa omissa nimissään mikä tarkoittaa sitä, että yrittäjä vastaa yrityksen veloista ja muista sitoumuksista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan. Vastapainoksi yrityksen varallisuus on kokonaan omaa ja kaikki yritystä koskevat päätökset saa tehdä itse. Yksityisvarallisuus ja elinkeinotoimintaan liittyvä varallisuus muodostavat yhden kokonaisuuden eikä näin ollen elinkeinotoimintaa käsitellä itsenäisenä oikeussubjektina. Tästäkin huolimatta elinkeinotoiminnan kuluista ja tuotoista sekä varoista ja veloista on pidettävä kirjaa erillään yksityistalouden tuloista ja menoista. Elinkeinotoimintaa käsitellään siis omana tulolähteenään. (Ossa 2020, 189.). Vaikka toiminimiyrittäjyyteen liittyy henkilökohtainen riski, voi riksejä hallita kattavilla vakuutuksilla ja erityisesti huolellisella kirjanpidolla ja verosuunnittelulla. (Perustamisopas alkavalle yrittäjälle 2021, 42.)

Kuten Tuomi-Sorjonenkin kirjassaan toteaa (2018, 9) toiminimiyrittäjä ei voi maksaa itselleen palkkaa tai luontoisetuja eikä myöskään periä erikseen vuokraa liiketoiminnan käytössä olevista omistamistaan liiketiloistaan. Palkan sijaan toiminimiyrittäjä saa nostaa yksityisiin menoihin tarvitsemansa rahan yrityksen pankkitililtä niin kutsuttuina yksityisnostoina, joita seurataan kirjanpidossa omalla tilillään. Yksityisnostojen lisäksi toiminimiyrittäjä saa ottaa yrityksestään myytäväksi tarkoitettuja tavaroita omaan, yksityiseen käyttöönsä edellyttäen, että niitäkin seurataan kirjanpidossa omalla tilillään. Yksityiskäyttöön otetuista tavaroista ei tarvitse maksaa arvonlisäveroa, jos summa ei ylitä 850 euroa (alv 0%) vuodessa. Summa ylittävältä osuudelta arvonlisävero on maksettava normaalisti. (Tuomi-Sorjonen 2018, 9-10.)

Toiminimiyrittäjä ei voi maksaa puolisolleen palkkaa, jos he ovat naimisissa tai heillä on yhteisiä lapsia. Palkkaa ei niin ikään voi maksaa myöskään alle 14-vuotiaalle omalle lapselle. Aviopuolisoiden yhteisellä sopimuksella yritystoiminnan tulosta voi kuitenkin jakaa puolisoitten kesken työpanoksien suhteessa. Huolimatta siitä onko puoliso mukana toiminnassa, toiminimi on aina vain toisen yrittäjän nimissä eli sitä ei voi virallisesti yhteisomistaa ja vastuu veloista on vain toisella. Myös kaikki päätäntävalta toiminimeä koskevissa asioissa on yrittäjällä eikä yrittäjä tarvitse erikseen lakisääteisiä toimielimiä päätöksentekoon. Jos tulosta jaetaan myös puolisolle niin tällöin puoliso on oikeutettu ottamaan yrityksen tililtä rahaa yksityisnostoina. Toiminimiyrittäjä voi myös palkata itselleen henkilökuntaa. (Yritystulkki. 2021a.)

Elinkeinonharjoittajan yritystuloa eli elinkeinotoiminnan tuloa verotetaan jakamalla tulos ansio- ja pääomatuloon. Pääomatulo-osuus määritellään verovuotta edeltäneen verovuoden nettovarallisuuden perusteella. Elinkeinotoiminnan nettovarallisuus muodostuu, kun yrityksen varoista vähennetään velat. Varoihin ei lueta mukaan pankkitilillä olevia varoja vaan ainoastaan

kassavarat (Yritystulkki 2021). Pääomatulo-osuudeksi voi siis valita joko 0%, 10% tai 20% nettovarallisuudesta oman valinnan mukaan. Loput tulosta verotetaan ansiotulona. Vaatimus pääomatulo-osuuden jakamisesta on verovuosi-kohtainen, ja jos erillistä vaatimusta tulo-osuudesta ei ole, jaetaan pääomatulo-osuus kahdenkymmenen prosentin mukaan. Ennen jakoa ansio- ja pääomatuloon, tehdään elinkeinotoiminnan tulosta viiden prosentin yrittäjävähennys, joka keventää toiminimiyrittäjien verotusta. Jos aikaisemmilta vuosilta on kertynyt vähennettäviä tappioita, vähennetään tappiot ensin verotettavasta tuloksesta ja sen jälkeen verohallinto tekee viiden prosentin yrittäjävähennyksen. Yrittäjävähennys tehdään vain positiivisesta elinkeinotoiminnan tuloksesta ja ei siten kasvata vähennyskelpoisia tappioita. (Ossa 2020, 190.)

Mikäli elinkeinotoimintaa harjoitetaan yhdessä puolison kanssa, jaetaan tulos työpanosten suhteessa. Tuloksen jako-osuuden täytyy pohjautua todelliseen työpanokseen. Työpanoksen arvoon vaikuttaa tehtyjen työtuntien lisäksi myös ammattitaito sekä työn vastuullisuus ja merkitys yritykselle. Pääomatulo-osuuden jako menee sen mukaan mikä osuus kummallakin puolisoilla on yrityksen nettovarallisuuteen. Nettovarallisuuteen kuuluvien varojen ja velkojen vastuiden selvittäminen on sen verran haastavaa, että yleisesti on hyväksytty nettovarallisuuden jakaminen tasan puolisoitten kesken ellei erillistä vaatimusta toisin jakamisesta puolisoitten omasta aloitteesta ole annettu. (Ossa 2020, 192.)

Verohallinnon (Vero 2021) sivuilta käy ilmi, että elinkeinotoiminnan tuottaessa tappiota, on tappiot mahdollista vähentää tulevien vuosien tuloista Verohallinnon ensin vahvistettua elinkeinotoiminnan tappiot. Tappiot on mahdollista vähentää seuraavien kymmenen vuoden aikana tulevasta elinkeinotoiminnan tuloksista. Vaihtoehtoisesti tappioita voi vaatia vähennettäväksi saman verovuoden pääomatulosta, mutta silloin vaatimus on jätettävä ennen sen vuoden verotuksen päättymistä. Puolison ollessa mukana toiminnassa, tappiot jaetaan samalla tavalla kuin elinkeinotoiminnan tulos eli työpanosten suhteessa. (Vero 2021a.)

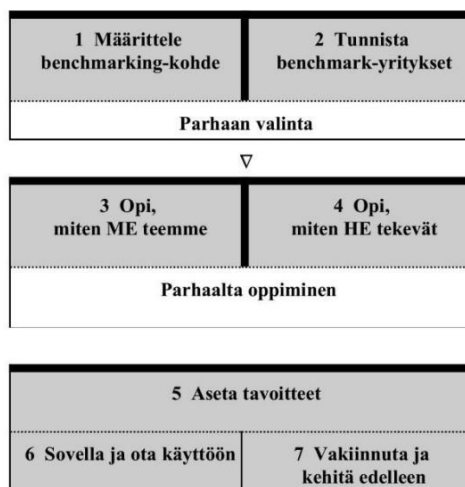
Toiminimiyrittäjyys on helppo laittaa tauolle tai lopettaa kokonaan. Toiminimiyrittäjä tekee lopettamisilmoituksen verottajalle ja patentti- ja rekisterihallitukselle joko sähköisenä tai paperisena. Ilmoituksen tekeminen ei maksa mitään. Kun ilmoitus on käsitelty patentti- ja rekisterihallituksessa, poistetaan yritys rekistereistä ja yrityksen nimi vapautuu muiden käyttöön. Y-tunnus ei kuitenkaan koskaan lakkaa olemasta, sillä se on jokaisen henkilökohtainen ja jos esimerkiksi joskus vuosien päästä päätetään ryhtyä uudestaan toiminimiyrittäjäksi samalla tai eri alalla, otetaan käyttöön vanha y-tunnus. Jos vanhasta nimestä ei haluta luopua, on lopettamisen sijaan mahdollista keskeyttää yritystoiminta, jolloin ilmoitetaan keskeytyksestä Verohallinnolle. Näissä tapauksissa yritys poistetaan aktiivisista rekistereistä ja yritystoiminta laitetaan tauolle lopettamisen sijaan. Yritystoimintaa lopettaessa tai tauolle jäädessä on hyvä kuitenkin muistaa hoitaa kaikki vaaditut ilmoitukset ja maksut määräaikana, kuten esimerkiksi veroilmoituksen jättäminen ja vakuutusten irtisanominen. (Suomi.fi 2021b.)

3 Oppaan luomisen prosessi

Jotta kehittämistyössä saa aikaan mahdollisimman hyviä tuloksia, on tärkeää tuntea ja tietää eri kehittämismenetelmät. Kehittämistyön apuna voidaan hyödyntää kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta ja kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusta. Laadullinen tutkimus keskittyy käsittelemään tutkittavaa kohdetta syvällisellä tasolla. Laadulliselle tutkimukselle on mahdollista antaa yhtä ainoaa määritelmää, sillä lähestymistapoja on monia. Tämä opinnäytetyö on kehittämistyö ja siinä hyödynnetyn materiaalin sisältöä analysoitaessa on hyödynnetty kvalitatiivisia menetelmiä. Ominaispiirteitä tällaisille menetelmille on muun muassa omien merkitysten, mutta tulkintojen korostaminen, mitä- ja miten-kysymysten painottaminen sekä toimintaan keskittyminen. (Tietoarkisto 2021.) Tässä opinnäytetyössä on hyödynnetty benchmarkingia, sisällönanalyysiä sekä mallintamista.

3.1 Benchmarking

Benchmarking on menetelmä, jossa vertaillaan omaa toimintaa toisten toimintaan ja vertailua hyväksikäyttäen pyritään itse oppimaan ja samalla luomaan jotain uutta. Benchmarkingin perustana on jatkuva ja järjestelmällinen kiinnostus toisten toimintatapoihin ja onnistuakseen se vaatii perusteellista pohjatyötä sekä nöyryyttä myöntää, että jonkun toisen tapa on ollut jollakin osa-alueella omaa tapaa parempi. Oman toiminnan heikkouksien ja puutteiden tunnistaminen ja ymmärtäminen sekä kehitysideoiden laatiminen on myös osa tätä menetelmää (Benchmarking 2021). Benchmarkingissa on hyvä muistaa kriittinen ja luova suhtautuminen tuloksiin ja suodattaa saaduista tiedoista itselle hyödylliset asiat. Benchmarkingin avulla ei siis voida kopioida tai jäljitellä valmiita vastauksia vaan menetelmällä on tarkoitus hyödyntää toisten tekijöiden tuotoksia omien tuotoksien luomisessa. Benchmarking-menetelmän etenemisen voi jakaa seitsemään eri vaiheeseen. Vaiheet on kuvattuna alla olevassa kuviossa 1. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 186; Niva ja Tuominen 2005, 5, 60.)

Kuvio 1: 7-askelinen benchmarking-malli (Niva ja Tuominen 2005, 60.)

Tässä opinnäytetyössä lähdin liikkeelle benchmarkingin avulla, koska tarkoituksena oli kehittää jo olemassa olevaa ideaa eli luoda opas, joka vastaa kysymyksiin mihin jo olemassa olevat oppaat eivät ole vastanneet. Tein perusteellista pohjatyötä, jossa tutkin muun muassa internetiä hyödyntäen, millaisia oppaita yrittäjille on jo olemassa ja mitä asioita niistä mielestäni puuttui sekä kuinka helposti ymmärrettävissä ja löydettävissä tiedot olivat. Vertailin tietoja omaan työelämän kokemukseeni aloittavien yrittäjien parissa ja heidän kanssaan työskennellessäni usein esille nousseisiin kysymyksiin sekä tutkimalla internetin keskustelupalstoja ja siellä esiin nousseita kysymyksiä. Toteutin benchmarkingia useana eri ajankohtana ja keräsin itselleni taulukkoa eri oppaista, joita käytin vertailukohtana. Eri oppaiden informatiivisuutta ja käytettävyyttä on havainnollistettu opinnäytetyön liitteessä 1. Liite sisältää taulukon, johon on kerätty vertailukohtana käytettyjä oppaita. Taulukkoon päätyneet oppaat olen valinnut sen perusteella, että ne olivat keskenään erilaisia ja niistä nousi erilaisia huomioita, mikä on kokonaisuutena tarjonnut monipuolisen vertailukohdan omalle visiolle hyvästä oppaasta. Olen laittanut taulukkoon oppaiden nimet ja arvioinut itse oppaiden informatiivisuutta, sisällön selkeyttä ja johdonmukaisuutta sekä ymmärrettävyyttä. Lisäksi olen tehnyt oman sarakkeen, johon olen lisännyt jokaisesta oppaasta mieleen nousseita muita kommentteja, kuten esimerkiksi onko opas ollut mielenkiintoinen, onko se tarjonnut selkeästi jotain erilaista sisältöä kuin muut oppaat tai oliko oppaan löytäminen vaivatonta. Toiseksi viimeiseksi sarakkeeksi lisäsin kohdan sisältääkö oppaat kuvia tai laskelmia ymmärtämisen ja mielenkiinnon säilyttämisen tueksi. Viimeisessä sarakkeessa olen arvioinut kaikki oppaat asteikolla yhdestä viiteen, jossa viisi on paras arvosana. Taulukkoa tekemällä vertasin omaa suunnitelmaani ja oppaan luonnosta eri palveluntarjoajien oppaisiin ja keräsin ylös ideoita oppaan sisällöstä sekä ulkoasusta. Pääosin käytin vertailukohtana samaa aihealuetta koskevia oppaita, mutta oppaan sisällön jäsentelyyn ja ulkoasuun käytin vertailukohtana myös muidenkin toimialojen oppaita. Vertailemalla muita oppaita ja yhdistelemällä mielestäni parhaita puolia eri oppaista sain tekemääni oppaaseen hyviä kehitysideoita oman visioni tueksi.

Haasteena oppaiden tutkimiselle havaitsin sen, että suuri osa yritysmuotoihin liittyvistä oppaista ei löytynyt suoraan nettisivuilta vaan oppaiden lukeminen joko edellytti tunnusten luomista ja sivustoille kirjautumista tai vähintäänkin omien tietojen syöttämistä, jonka jälkeen linkki oppaaseen lähetettiin sähköpostiin. Samalla sitoutui tilaamaan eri palveluntarjoajien uutiskirjeitä ja koska osassa sivustoista puhelinnumeron syöttäminen oli pakollista saadakseen oppaan käyttöönsä niin jälkeenpäin on tullut puheluita puhelinmyyjiltä, jossa tiedustellaan esimerkiksi halua ryhtyä jonkin liiton jäseneksi tai tilaamaan lehti.

3.2 Sisällönanalyysi

Sisällönanalyysiä käytetään aineistojen analysoimisessa, kun käytettävä aineisto on tekstimuodossa ja tekstiaineistosta halutaan tuoda esille siinä esiintyvät merkitykset tiivistettynä ilman informaatioarvon menettämistä. Sisällönanalyysiä voi tehdä kolmesta eri lähtökohdasta, joita

ovat teorialähtöinen, aineistolähtöinen sekä teoriaohjaava näkökulma. Teorialähtöisessä lähtökohdassa teoria nimensä mukaisesti ohjaa analyysin tekoa ja sen perusteella aineistosta etsitään esille nousevia käsitteitä, joita sitten verrataan jo olemassa olevaan tietoon. Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä ajatusmalli nojaa jo lähtökohtaisesti johonkin tiettyyn teoriaan, jota aluksi kuvataan suuntaa-antavasti. (Vilka 2021,135.) Kuten Vilka (2021,135) kirjassaan toteaa teoria ja aiemmat tutkimukset aiheesta ohjaavat analyysiä ja käsitteiden määrittelyä vahvasti. Aineistolähtöisessä analyysissä taas aineisto ohjaa analyysin tekoa, mikä tarkoittaa sitä, että tutkittavasta aineistosta karsitaan ongelman kannalta epäolennaiset asiat ja jätetään jäljelle keskeinen informaatio riippumatta ollenkaan siitä, miten ne suhteutuvat muihin tutkimuksiin tai tekijän omaan teorian tietoon. Tämä edellyttää sitä, että tutkittavaa aineistoa pilkotaan osiin ja tiivistetään johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi. Tavoitteena siinä on etenkin kohteena olevan aineiston ymmärtäminen ja uudistaminen prosessissa saatujen käsitteiden ja mallien avulla (Vilka 2021, 136). Teoriaohjaavassa sisällönanalyysissä hyödynnetään molempia lähtökohtia, joten ajattelua ohjaa vuoroin teoria ja vuoroin aineisto. Yleensä tämä sisällönanalyysi toteutuu niin, että aineistosta nostetaan esiin keskeisimmät asiat, mutta näiden asioiden tulkintaa ohjaa teoria tai vastaavasti aineistosta tehdyt tulkinnat sidotaan teorian tietoon. (Spoken 2021.)

Sisällönanalyysi toteutettiin tässä opinnäytetyössä teorialähtöisesti. Tarkoituksena oli esittää teorian tiedot lopullisessa oppaassa mahdollisimman tiiviissä muodossa, koska halusin tehdä lopputuloksesta lyhyen, selkeän ja ytimekkään. Oma kokemukseni yrittäjistä on se, että monet yrittäjät ovat valmiita tekemään paljon fyysistä työtä ja pitkiä päiviä, mutta niin kutsutut pakolliset yrittäjyyden sivutuotteena tulevat asiat, kuten kirjanpito ja verotukseen liittyvät asiat halutaan saada hoidettua mahdollisimman helposti ja vähällä vaivalla, että itse liiketoiminnan hoitamiseen jäisi mahdollisimman paljon aikaa ja energiaa. Tästä syystä halusin tehdä oppaasta mahdollisimman tiivistetyn tietopakettin, jonka lukemalla saa kaikki tarvittavat perustiedot yhtiömuodon valintaan liittyen, erityisesti verotuksen näkökulmasta katsottuna. Oppaaseen on kerätty teorian tietoa laajasti eri lähteistä ja valittu sisällöksi mahdollisimman kattavat tiedot tiivistetyssä muodossa. Alkuperäinen suunnitelma ei kuitenkaan täysin toteutunut vaan oppaan tekemisen edetessä sain nopeasti huomata, että tiettyjä asioita ei yksinkertaisesti pysty tiivistämään niin lyhyeksi kuin olisin halunnut ilman, että oppaan sisältö kärsii. Tällaisessa tilanteessa on parempi valita niin ettei jätä mitään tärkeää kertomatta vaikka tällöin oppaan pituus kasvaisi.

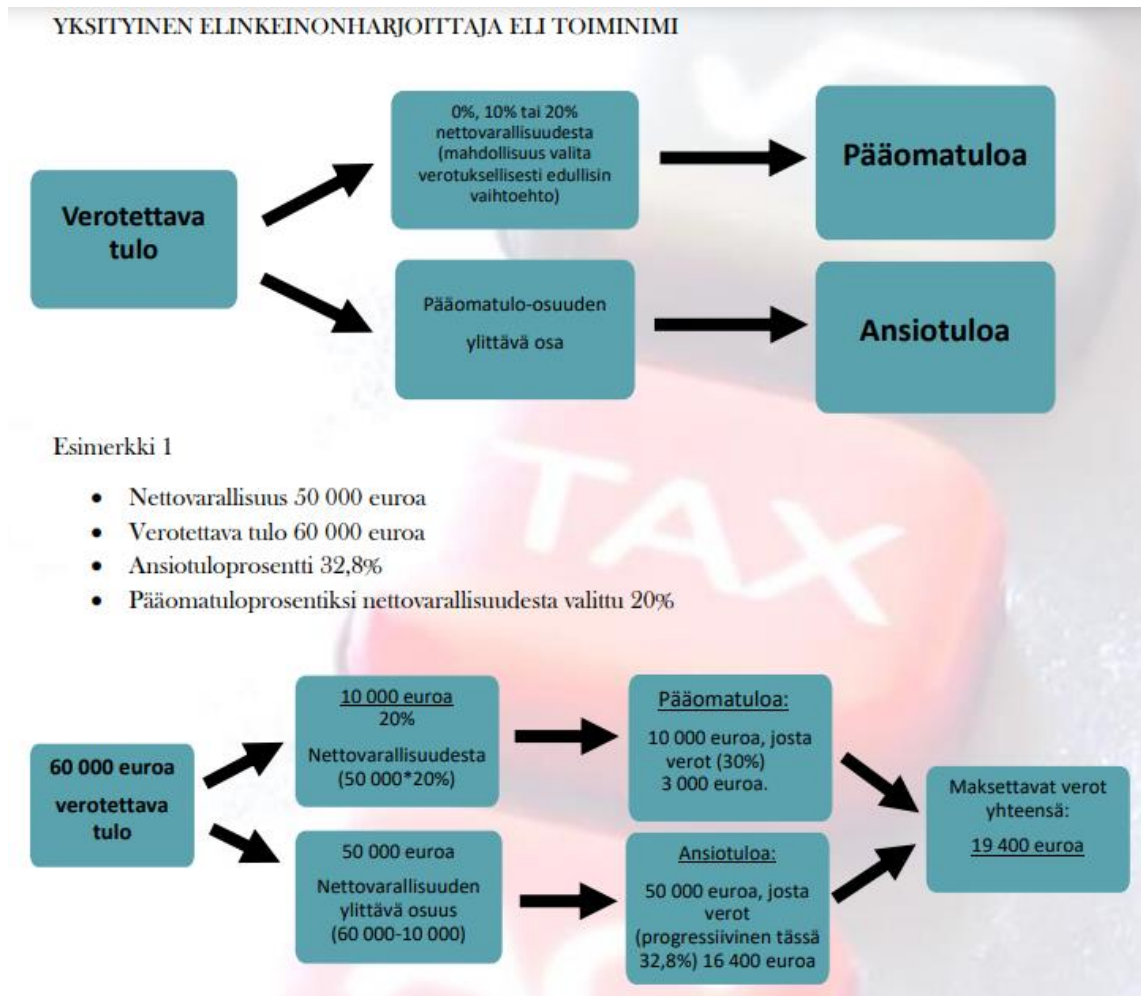
3.3 Mallintaminen

Mallintaminen on yksi kehittämismenetelmä, jota käytetään kun halutaan hahmottaa ja ymmärtää asioita paremmin ja tätä kautta löytää toiminnassa olevat kehitystarpeet. Toiminnan ymmärtäminen alkaa jonkun yksittäisen asian tai prosessin mallintamisella ja johtaa tätä kautta suurempien kokonaisuuksien ymmärtämiseen. Mallintaminen helpottaa itseä ja muita

ihmisiä ymmärtämään oikeita työtapoja sekä helpottaa muun muassa muiden ohjeistamista. Laadukas työ tarvitsee tuekseen mallinnettuja prosesseja, sillä se lisää tietoisuutta nykyisestä toiminnasta. Mallintamisen on tarkoitus esittää haluttu tieto selkeässä ja ymmärrettävässä muodossa. (QPR Community 2018.)

Opinnäytetyössä hyödynsin mallintamista tekemällä oppaaseen ymmärrystä helpottamaan laskelmia kunkin yhtiömuodon verotuksellisista eroavaisuuksista. Projektin alkuvaiheesta saakka suunnitelmissani oli laittaa oppaaseen lukijan ymmärrystä helpottamaan konkreettisia esimerkkilaskelmia. Tekemäni vertailututkimuksen aikana huomasin, että suunnittelemani esimerkkilaskelmia oli löytämissäni oppaissa yllättävän vähän eivätkä ne mielestäni olleet kovin helposti ymmärrettäviä lukijalle, jolla ei ole laajaa tietopohjaa verotuksesta. Laskelmien tavoitteena on auttaa lukijaa hahmottamaan konkreettisen mallin avulla millaisia euromääräisiä eroja kunkin yhtiömuodon verokäsittelyssä on, sillä pelkkä tekstimuotoon kirjoitettu teoria ei välttämättä tarjoa lukijalle vastauksia ymmärrettävässä muodossa.

Esimerkkilaskelmia lähdin kokoamaan niin, että valitsin kuvitteelliset yritystoiminnan luvut ja tein kaksi eri luvuilla olevaa verolaskelmaa jokaiselle yhtiömuodoille. Luvut valitsin sen perusteella, että niiden muodostuminen olisi lukijalle mahdollisimman helposti ymmärrettävissä. Tästä syystä luvut ovat esimerkiksi tasalukuja ja suhteellisen suuria summia, jolloin ero eri lukujen välillä muodostuu merkittäväksi ja tämä toivottavasti herättää lukijassa enemmän ajatuksia. Ennen laskelmia lisäsin oppaaseen teoriaosuutta havainnollistavan kuvion ja saman kuvion teoretiedot korvasin esimerkkilaskelmissa numeroilla. Tätä havainnollistaa kuvion 2 kuva, joka on otettu oppaasta. Jokaisen laskelman alkuun lisäsin muutaman lauseen, jossa kerroin mitä kuvitteellisia lukuja laskelmassa on käytetty. Tällä tavalla pyrin siihen, että lukijan olisi mahdollisimman helppo ymmärtää miten esimerkkien luvut muodostuvat ja millaisia verotuksellisia eroja eri luvuilla eri yhtiömuotojen välillä on. Laskelmien tarkoituksena on saada lukija ymmärtämään erityisesti se, että verojen määrään vaikuttaa monen asian yhteissumma eikä pelkästään verotettavan tuloksen määrä. Laskelmilla on myös pyritty elävöittämään oppaan ulkoasua ja tästä syystä niitä on lisätty tekstikappaleiden sekaan eikä loppuun erilliseksi kuvagalleriaksi.

Kuvio 2: Esimerkkilaskelma oppaasta

3.4 Luonnosversion testaaminen toimeksiantajalla

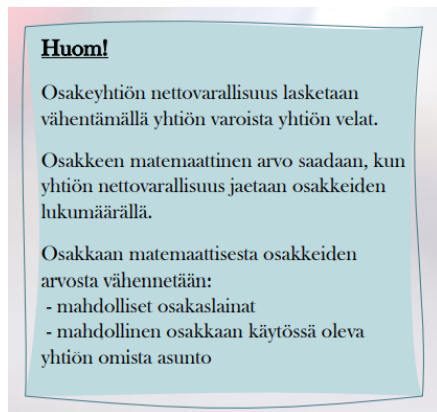
Tein oppaasta ensin luonnosversion omien vertailututkimusten ja alkuperäisen visioni pohjalta. Tekemääni luonnosversiota testattiin ennakkoon sovitusti toimeksiantajan kanssa. Testiryhmänä toimivat toimeksiantajayhdistyksen jäsenet. Lisäksi opasta on testattu satunnaisilla henkilöillä, jotka pitävät yrittäjäksi ryhtymistä todennäköisenä vaihtoehtona. Toimeksiantajayhdistyksen jäsenissä oli sekä veroasiantuntijoita että muiden alojen ammattilaisia ja näin ollen varmistettiin, että oppaasta saa kattavasti palautetta eri näkökulmista katsottuna. Tärkein tässä oli kuitenkin se, että oppaan tietosisällöstä sai palautetta ammattilaisilta sekä sellaisilta testaajilta, kenellä ei ole laajaa pohjatietoa yritystoiminnan verotuksesta. Oppaan testaaminen toteutettiin sähköpostikyselyllä 10.11.2021-19.11.2021. Luonnosversion kommentoimisen tueksi olin tehnyt apukysymyksiä, joilla varmistin, että saan mahdollisimman paljon oppaan kehittämisen kannalta hyödyllistä palautetta. Apukysymykset löytyvät opinnäytetyön liitteestä 2. Testauksen tarkoituksena oli ensinnäkin saada varmuus oppaan sisällön tietopohjan ja terminologian oikeellisuudesta sekä saada palautetta sisällön ymmärrettävyydestä sekä

käyttäjävälisyydestä. Toiseksi testaamisen tarkoituksena oli muokata lopullisesta versiosta mahdollisimman paljon toimeksiantajan toiveiden mukainen, koska toimeksiantaja ei esittänyt ennakoon toiveita oppaan ulkoasusta tai sisällöstä.

Oppaan testaaminen tuotti haluttuja tuloksia varsinkin oppaan tietopohjan näkökulmasta. Testiryhmä antoi kehitysehdotuksia nimenomaan oppaan asiasisältöön liittyen, mutta ulkoasun kommentoiminen jäi vähemmälle. Testiryhmä toivoi oppaaseen selkeää johdantoa, jossa käsiteltäisiin lyhyesti verotuksen perusteita sekä kerrottaisiin pääpiirteittäin oppaan sisällöstä ja tarkoituksesta. Lisäksi toivottiin hieman lisää sisältöä muun muassa koskien osakeyhtiön osakkaan henkilökohtaista verotusta, koska opas käsitteli enimmäkseen yhtiön maksamia veroja. Joitakin toiveita tuli siitä, että osakeyhtiön kohdalla oli kerrottu tappioiden vähentämisestä, mutta esimerkiksi toiminimen kohdalla ei, joten puuttuva tieto johtaa tässä kohdassa lukijaa harhaan ja moni voi luulla, ettei tappiot ole toiminimellä vähennettävissä. Myös joitain oppaassa käytettyjä termejä haluttiin avattavan enemmän. Lisäksi sain kehitysehdotuksia liittyen joihinkin sanamuotoihin, joille testiryhmä antoi vaihtoehtoisia sanamuotoja, joita heidän mielestään olisi parempi käyttää ymmärrettävyyden helpottamiseksi.

4 Tulokset

Hyvä opas on mielenkiintoinen ja vakuuttava sekä vastaa sellaisiin kysymyksiin, joita lukija ei osannut edes ajatella. Oppaalla on aina jokin tavoite ja sille on määritelty kohderyhmä. Sisällysluettelolla on erittäin tärkeä merkitys, sillä siihen on koottuna oppaan tärkeimmät elementit ja näin ollen se synnyttää heti mielikuvan millainen opas on kyseessä. Pelkkää tekstiä keventääkseen hyvästä oppaasta löytyy usein myös ymmärrystä helpottavia case-esimerkkejä sekä taulukoita. (Differo 2017.) Tästä syystä opinnäytetyönä luotuun oppaaseen on tuotu ymmärrystä helpottamaan esimerkkilaskelmia ja oppaan informaatio on pyritty esittämään mahdollisimman tiiviissä muodossa, että lukijan mielenkiinto säilyisi oppaan loppuun saakka. Oppaan lukemisen mielekkyyttä on pyritty pitämään yllä lisäämällä tekstiä elävöittämään pieniä tietoiskulaatikoita, joista esimerkki kuviossa 3.

Kuvio 3: Esimerkki oppaassa olevista tietoiskulaatikosta

Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen huomasin jo hyvin varhaisessa vaiheessa oppaan luonnostelua, että asiasisältöä ei pysty ilmaisemaan niin tiiviissä muodossa kuin olisin halunnut. Tarkoituksena oli tehdä opas, jossa asiasisältö olisi mahdollisimman lyhyesti kirjoitettuna ja yhdellä silmäyksellä nähtävissä ja vastaavasti kuviin ja esimerkkilaskelmiin olisi panostettu enemmän. Verotukseen liittyvät asiat ovat kuitenkin sellaisia, ettei niitä voinut loputtomiin tiivistää, ellei halunnut, että ymmärrettävyys ja informatiivinen sisältö kärsii. Näin ollen teoriaosuuksista tuli väistämättä alkuperäistä suunnitelmaa pidempiä. Osin tämän ytimekkään vision takia, lopulliseen versioon oli vielä lisättävä joitain asioita, ettei oppaan sisältö jäänyt vajavaiseksi. Suunniteltua laajemmasta teoriaosuudesta huolimatta, pystyin tekemään esimerkkilaskelmista kuitenkin alkuperäisen suunnitelman mukaiset. Tämän takia uskonkin, että lukijat, jotka eivät tykkää lukea pitkiä teoriaosuuksia saavat esimerkkilaskelmista kaipaamiensa vastauksia mieltä askarruttaviin kysymyksiin lukematta koko teoriaosuutta. Oppaan lopulliseen ulkomuotoon vaikutti myös omalta osaltaan toimeksiantajalta tullut toive pdf-muotoisesta oppaasta. Toive asetti tietynlaiset rajat oppaan toteuttamiselle, kuten esimerkiksi rajasi pois video-oppaan mahdollisuuden.

Oppaan lopullinen versio

Koska oppaan tarkoitus oli palvella toimeksiantajan tarpeita mahdollisimman hyvin, tein lopulliseen versioon testiryhmän toiveiden mukaisia muutoksia. Lopullinen versio löytyy opinäytetyön liitteestä 3, josta käy ilmi, että oppaan alkuun lisäsin toimeksiantajan toiveen mukaisen johdannon. Johdannossa kerrotaan oppaan sisällöstä ja tarkoituksesta sekä avataan hieman verotuksen perusteita. Lisäksi muutin joitakin sanoja ja sanamuotoja testiryhmän toiveiden mukaisiksi sekä lisäsin puuttuvia tietoja, jotka olisivat voineet puuttuessaan johtaa lukijaa harhaan. Oppaan ulkoasu on säilytetty lähes alkuperäisessä muodossaan, koska toimeksiantajan puolelta ei tullut tähän liittyen erikseen toiveita. Värimaailman ja tekstien jäsentelyä säilytettiin luonnosversion mukaisena, mutta vinkkilaatikoiden vinkki-sanat muutin huom-sanaksi.

Tämän lisäksi esimerkkilaskelmien laatikot muutin vielä hieman yhtenäisemmäksi oppaan lopulliseen versioon. Esimerkkilaskelmien laatikkojen värit on suunniteltu niin, että henkilöyhtiön ja toiminimen laskelmat ovat saman värisellä laatikkopohjalla, koska näiden yhtiömuotojen verotus tapahtuu yhtiömiesten henkilökohtaisessa verotuksessa. Osakeyhtiön esimerkkilaskelmat taas on laitettu eri väriselle laatikkopohjalle havainnollistaakseen sitä, että osakeyhtiön tulos verotetaan yhtiön tulona, poiketen muista oppaassa esitellyistä yhtiömuodoista.

Oppaan lopullisessa versiossa on kansilehti, jonka jälkeen tulee sisällysluettelo. Kansilehdestä käy ilmi, että opas käsittelee sopivimman yhtiömuodon valintaa ja sisällysluettelossa, joka on kuvattuna kuviossa 4, on listattuna, mitä yhtiömuotoja oppaasta löytyy sekä se, että opas alkaa johdannolla ja päättyy yhteenvetoon.

SISÄLLYSLUETTELO	
Yhtiömuodolla on väliä.....	3
Yksityinen elinkeinonharjoittaja.....	4
Osakeyhtiö.....	6
Henkilöyhtiöt.....	8
Yhteenveto.....	10

Kuvio 4 : Oppaan sisällysluettelo

Johdanto alkaa sillä, että ensin on kerrottu yhtiömuodon valinnan olevan yksi tärkeimmistä päätöksistä yritystoimintaa aloitettaessa. Lisäksi alkuun on lueteltu asioita, joita jokaisen yritystoimintaa miettivän tulisi pohtia ja niiden pohjalta tehdä ratkaisu, minkä yhtiömuodon itselleen valitsee. Johdannossa on myös lyhyesti esitelty suosituimmat yhtiömuodot Suomessa sekä kerrottu, että jokaisen yhtiömuodon verotuksellinen käsittely eroaa toisistaan, joten yritystulon verotukseen liittyviin asioihin on hyvä perehtyä huolellisesti. Johdannossa on käytä läpi lyhyesti myös verotuksen perusteita, kuten yritystoiminnan verotettavan tulon muodostumista sekä sitä verotetaanko kukin yhtiömuoto yhtiötasolla vai henkilökohtaisessa verotuksessa. Johdannon jälkeen kukin yhtiömuoto on käsitelty omalla sivullaan. Jokaisen yhtiömuodon alkuun on kerätty muutama keskeinen seikka kyseiseen yhtiömuotoon liittyen ja tämän jälkeen tulee teoriaosuus, jossa kerrotaan yhtiön perustamisesta, verotuksesta, voitonjaosta sekä siitä, kenelle kyseinen yhtiömuoto sopii. Jokainen yhtiömuoto on esitelty verotukseen painottuen ja teoriaosuuksien väliin on lisätty vinkkilaatikoita, jotka sisältävät verotukseen liittyviä huomioita, jotka jokaisen on hyvä tiedostaa. Jokaisen yhtiömuodon teoriaosuuden jälkeen on sijoitettu kuvio, joka pukee verotukseen liittyvät teoretiedot kuvioksi ja tämän jälkeen on esitelty kaksi erilaista esimerkkilaskelmaa, mitkä havainnollistavat teoriaosuuden konkreettisten euromääräisten esimerkkien avulla. Oppaan aivan loppuun on koottu yhteenveto.

totaulukko, josta löytyy kaikki yhtiömuodot rinnakkain. Taulukkoon on koottu tietoja esimerkiksi siitä, kuinka monta perustajaa kuhunkin yhtiömuotoon tarvitaan sekä eri yhtiömuotojen plussia ja miinuksia. Taulukon tarkoitus on toimia lyhyenä kertauksena oppaassa esitetyistä asioista.

Valmis opas on toimitettu toimeksiantajalle ja opas on tällä hetkellä vapaasti toimeksiantajan käytettävissä. Jos toimeksiantajalle tulee myöhemmin vielä toiveita oppaan muokkaamisesta tai esimerkiksi jonkun tietyn asian lisäämisestä, on oppaan päivittäminen mahdollista. Toimeksiantaja voi jatkossa jakaa opasta esimerkiksi sähköpostitse jäsenilleen tai jäseniksi pyrkiville sekä linkittää oppaan omille internetsivuilleen, josta sivuilla vierailevat tavoittavat oppaan. Nykyiset jäsenet voivat käyttää opasta muun muassa tilanteissa, jossa pohtivat mahdollista yhtiömuodon muutoksen tarvetta.

5 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli luoda opas yhtiömuodon valintaan erityisesti verotuksen näkökulmaan painottuen. Oppaan oli tarkoitus antaa vastauksia, mikä yhtiömuoto olisi paras vaihtoehto missäkin tilanteessa ja herättää lukijaa haastamaan omia ennakkokäsityksiä yhtiömuotojen eroista. Lähtötilanteessa minulla oli selkeä visio siitä, että haluan oppaasta tiiviin tietopaketin, joka tarjoaa tärkeää informaatiota vähällä vaivalla. Oppaan helppolukuisuus ja mielenkiinnon säilyttäminen olivat alusta saakka tärkeimpiä ohjaavia elementtejä luomisprosessissa. Oppaassa on teoriatietoa sekä tekstin muodossa että kuvioina, mikä takaa sen, että opas sopii mahdollisimman monipuolisesti eri lukijajoukoille.

Benchmarkingin avulla sain vahvistuksen siitä, että tällaiselle oppaalle, jossa tieto esitetään tiiviissä muodossa ja erityisesti osin kuvina, on tarvetta, sillä samankaltaisia oppaita ei internetistä entuudestaan löytynyt. Oppaita löytyi paljon, mutta joko ne keskittyivät muihin kuin verotukselliseen näkökulmaan tai sitten oppaat olivat pitkiä ja raskaita lukea ja tiedon etsimiseen joutui todella paneutumaan. Lisäksi sellaisia oppaita, jossa asioita olisi havainnollistettu kunnolla kuviodien ja laskemien avulla, ei juurikaan löytynyt.

Vaikka minulla itselläni oli alusta saakka selkeä mielikuva hyvästä oppaasta, niin benchmarkingin ja toimeksiantajalta saatujen kommenttien ansiosta lopputuloksesta tuli huomattavasti parempi. Näkökulmat ja ajatusmaailma avartuivat tutkimalla erilaisia oppaita ja niistä oli mielekästä kerätä omasta mielestä parhaimmat piirteet sekä hyödyntää niitä oman oppaan luomisprosessissa. Tämän lisäksi toimeksiantajayhdistyksen jäseniltä saadut palautekommentit antoivat varmistusta oppaan sisällön oikeellisuudesta sekä muutamasta tarpeellisesta asiasta, jotka oppaan luonnosversiosta vielä puuttui.

Opinnäytetyön tekoprosessi oli kaiken kaikkiaan todella mielenkiintoinen, haastava ja opettavainen prosessi. Työn edetessä huomasin, että opinnäytetyön aiheen rajaaminen on erittäin tärkeä osa opinnäytetyön suunnittelua, sillä työ voi helposti lähteä laajenemaan liikaa ja tällöin lopputuloksesta tulee liian laaja ja pintapuolinen kokonaisuus, jossa alkuperäinen aihe ei tule käsiteltyä tarpeeksi syvällisesti. Oppaan luomisen kanssa oli hieman haasteita juuri tämän takia, sillä aluksi ajattelin, että opas koskisi vain yritystulon verotusta, mutta vertailtuani muita samankaltaisia oppaita ymmärsin, että se ei tule riittämään, vaan pelkkä yritystulon verotukseenkin keskittyvä opas tarvitsee toimiakseen yhtiömuotojen perustamiseen sekä verotukseen liittyviä perustietoja. Tällä varmistettiin se, että myös lukijakunta, jolla ei ole ollenkaan aikaisempaa tietoa yrittäjyydestä tai yhtiömuodoista, ymmärtää oppaan sisällön.

Vaikka pidän opasta onnistuneena kokonaisuutena, kriittisesti ajateltuna kuitenkin mieltii sisältääkö opas varmasti kaikki tarpeelliset asiat ja löytyykö sieltä lukijan kaipaamat vastaukset kaikkiin kysymyksiin. Jos haluaisi varmistua, että opas sisältää kaiken mahdollisen informaation, kärsisi silloin oppaan ytimekkyys ja tällöin opas ei enää palvelisi kohderyhmää, jotka eivät halua lukea pitkiä teorioita. Laajempi teoriaosuus toisi myös tullessaan muita ongelmia ratkaistavaksi, kuten miten säilyttää lukijan mielenkiinto loppuun saakka. Jos oppaaseen haluaisi sisällyttää tehtyä lopputulosta laajemman teoriaosuuden, pitäisi oppaan toteutustapaa mieltiä uudelleen. Videomuotoinen opas tai linkin takaa aukeava erillinen internetsivu voisi toimia siinä tapauksessa toimeksiantajan haluamaa pdf-muotoa paremmin.

Haasteista huolimatta lopputuloksena syntyi opas, jota toimeksiantaja pystyy hyödyntämään omassa toiminnassaan. Oli myös mukava huomata toimeksiantajalta saatujen palautteiden perusteella, että onnistuin tuomaan oppaaseen myös sellaisia asioita, joita jo kauan yrittäjänä toimineet henkilöt eivät tienneet. Toimeksiantaja julkaisee oppaan omilla verkkosivuillaan ja lisäksi tarjoaa opasta myös Suomen Yrittäjänäisten verkkosivuille julkaistavaksi. Toimeksiantaja ilmoittaa oppaan tekemisestä jäsenkirjeessään sekä sosiaalisessa mediassa. Opinnäytetyön tekemisen ja oppaan luomisen edetessä myös oma tietotaito yhtiömuotoja koskien karttui ja jotkin jo unohtuneista asioista palasivat uudelleen mieleen.

Lähteet

Painetut

Myrsky & Ossa. 2008. Verotuksen Perusteet. Helsinki: Talentum Media Oy.

Tomperi, S. 2018. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 29., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Tuomi-Sorjonen, P. 2018. Kirjanpito, tilinpäätös ja verotus.3., uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Sähköiset

Differo 2017. Eri sisältöajit, osa 2: koukuttava opas. Viitattu 14.8.2021. <https://www.differo.fi/blogi/eri-sisaltolajit-osa-2-koukuttava-opas>

Duunitori 2021. Yrittäjän opas. Viitattu 10.10.2021. <https://duunitori.fi/tyoelama/yrittajan-opas/yhtiomuodon-valinta/yritysmuoto/>

Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 389/1988. Viitattu 5.10.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1988/19880389#L1P4>

Malmgrén & Myrsky. 2020. Elinkeinotulon verotus. 5., uudistettu painos. E-kirja. Helsinki: Alma Talent Oy. [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.nelli.laurea.fi/teos/HADBJXDTEB#/kohta:Elinkeinotulon\(\(20\)verotus/piste:to4](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.nelli.laurea.fi/teos/HADBJXDTEB#/kohta:Elinkeinotulon((20)verotus/piste:to4)

Minilex 2015-2021a. Mikä on henkilöyhtiö? Viitattu 25.7.2021. <https://www.minilex.fi/a/mik%C3%A4-on-henkil%C3%B6yhti%C3%B6>

Minilex 2015-2021b. Osakeyhtiön varsinainen yhtiökokous. Viitattu 5.9.2021. <https://www.minilex.fi/a/osakeyhti%C3%B6n-varsinainen-yhti%C3%B6kokous>

Niva, M. & Tuominen, K. 2005. Bechmarking käytännössä. Itsearviointin työkirja. E-kirja. Helsinki: TS-Tulostus/Digipaino

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.-4. painos. E-kirja. Jyväskylä: Sanoma Pro Oy.

Osakeyhtiölaki 624/2006. Viitattu 3.10.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#O1L2P1>

Ossa, J. 2020. Yritystoiminnan verotus. 3., uudistettu painos. E-kirja. Viro: Helsingin seudun kauppakamari / Helsingin Kamari Oy ja tekijät 2020.

Patentti- ja rekisterihallitus 2019. Viitattu 15.8.2021. https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/osakeyhtion_asunto-osakeyhtion_ja_keskinaisen_kiinteistoosakeyhtion_osakepaaomavaatimus_poistuu_1.7.2019.html

Patentti- ja rekisterihallitus 2021a. Viitattu 25.7.2021. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/rekisteroidytyritykset.html>

Patentti- ja rekisterihallitus 2021b. Viitattu 25.7.2021. <https://news.cision.com/fi/patentti--ja-rekisterihallitus/r/tilasto-kaupparekisterista--koronavuonna-parisataa-uutta-yritysta-eneman-kuin-vuotta-aikaisemmin,c3265289>

Patentti- ja rekisterihallitus 2021c. Viitattu 15.11.2021. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/hinnasto/kasittelymaksut.html#yksityinenelinkeinonharjoittaja>

Patentti- ja rekisterihallitus 2021d. Viitattu 15.11.2021. <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/avoinyhtiojaky/perustamisilmoitus.html>

QPR Community 2018. Viitattu 21.9.2021. Suomen Yrittäjät. 2021. Yrittäjyys Suomessa. Viitattu 18.9.2021. <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/yrittajyys-suomessa-316363>

Rantalainen. 2021. Opas yhtiömuodon valintaan. Viitattu 5.10.2021. <https://www.rantalainen.fi/julkaisut/oppaat/opas-yhtiomuodon-valintaan/>

Spoken 2021. Viitattu 16.10.2021. <https://spoken.fi/sisallonanalyysi/>

Suomi.fi 2021a. Yksityinen Elinkeinonharjoittaja. Viitattu 26.7.2021. <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritysmuodot/opas/yksityinen-elinkeinonharjoittaja>

Suomi.fi 2021b. Toiminimen lopettaminen. Viitattu 15.11.2021. <https://www.suomi.fi/yritykselle/muutokset-ja-kriisitilanteet/yritystoiminnan-lopettaminen/opas/yritystoiminnan-lopettaminen/toiminimen-lopettaminen>

Suomi.fi 2021c. Yrityksen perustaminen. Viitattu 1.10.2021. <https://www.suomi.fi/yritykselle/yrityksen-perustaminen/yritystoiminnan-suunnittelu/opas/olisiko-minusta-yritysjaksi/aloittavan-yrittajan-muistilista>

Tampereen yliopisto 2021. Tietoarkisto. Viitattu 16.10.2021. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullinen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-ominaispiirteet/>

Tieteen termipankki 2020. Käsite. Viitattu 16.8.2021. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Filosofia:k%C3%A4site>

Toiminimilaki 128/1979. Viitattu 15.11.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1979/19790128>

Tuloverolaki 1535/1992. Viitattu 20.11.2021. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19921535#O3L2P40>

Uusyrittäjäkeskus 2021. Perustamisopas aloittavalle yrittäjälle 2021. Viitattu 30.10.2021. https://uusyrityskeskus.fi/wp-content/uploads/2021/03/Perustamisopas_2021_uusi.pdf

Valtiovarainministeriö 2021. Elinkeinoverotus. Viitattu 22.11.2021. <https://vm.fi/verotus/elinkeinoverotus>

Vantaan Yrittäjänaiset ry 2021. Viitattu 13.12.2021. <https://vantaan.yrittajanaiset.fi/>

Vero 2021a. Osingot listaamattomista yhtiöistä. Viitattu 21.9.2021. <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/osingot/osingot-listaamattomasta-yhtiosta/>

Vero 2021b. Tappiot - liikkeen- tai ammatinharjoittaja. Viitattu 15.11.2021. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteiset/verot-ja-maksut/liikkeen-tai-ammatinharjoittaja/tappiot/>

Vero 2021c. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tuloverotus. Viitattu 21.11.2021.

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/osakeyhtio-ja-osuuskunta/tuloverotus/>

Veronmaksajat 2021. Mikä yhtiömuodoksi yritykselle? Viitattu 4.11.2021. https://www.veronmaksajat.fi/globalassets/oppaat/yhtiomuoto-opas-6-2019-iliool01xe34.pdf?utm_source=Veronmaksajien+opas%3A+Mik%C3%A4+yhti%C3%B6muodoksi+yriykselle%3F&utm_medium=email&utm_campaign=opas-yhtiomuoto

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. 5., päivitetty painos. E-kirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Wikipedia 2021. Benchmarking. Viitattu 29.10.2021. <https://fi.wikipedia.org/wiki/Benchmarking>

Yrittäjänaiset 2019. Strategia 2020-2023. Viitattu 13.12.2021. <https://www.yrittajanaiset.fi/wp-content/uploads/2019/10/Strategia-2020-2023.pdf>

Yrittäjät 2021a. Yrittäjyys Suomessa. Viitattu 15.7.2021. <https://www.yrittajat.fi/yrittajajarjesto/tietoa-yrittajista/yrittajyys-suomessa/>

Yrittäjät 2021b. Näin valitset yritysmuodon. Viitattu 3.10.2021. https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2021/10/nain_valitset_yritysmuodon_opas_2021.pdf

Yritystulkki 2021a. Yksityinen elinkeinonharjoittaja. Viitattu 28.9.2021. <https://www.yritystulkki.fi/fi/alue/oulu/aloittava-yrittaja/yhtiomuodot/tmi/>

Yritystulkki 2021b. Business Tampere. Perustaminen. Viitattu 25.10.2021. <https://yritystulkki.fi/fi/alue/businesstampere/aloittava-yrittaja/yhtiomuodot/>

Kuviot

Kuvio 1: 7-askelinen bechmarking-malli. (Niva ja Tuominen 2005, 60.).....	20
Kuvio 2: Esimerkilaskelma oppaasta	24
Kuvio 3: Esimerkki oppaassa olevista tietoiskulaatikosta.	26
Kuvio 4 : Oppaan sisällysluettelo.	27

Liitteet

Liite 1: Benchmarkingissa käytetty tiedonkeruutaulukko.....	35
Liite 2: Testiryhmälle lähetetyt apukysymykset	37
Liite 3: Opas yhtiömuodon valintaan	38

Liite 1: Benchmarkingissa käytetty tiedonkeruutaulukko

Opas	Informaatio	Rakenne	Ymmärrettävyys	Muita huomioita	Kuvat tai laskelmat	Arvio (1-5)
Yrittäjät - Yritysmuodon valitseminen¹	Hyvä, mutta melko pin-tapuolinen.	Selkeä opas-rakenne puuttuu. Jokainen asia löytyy omalta sivultaan, mutta vaikea vertailla tietoja keskenään.	Hyvä, mutta pin-tapuolinen.	Yrityksen perustaminen ja yritysmuodon valinta eri oppaina, joten täytyy hakea tietoa molemmista oppaista saadakseen vastaukset kaikkien. Moni kyllästyy, jos haluaa nopeita vastauksia, nopealla silmäyksellä.	Ei ole.	3
Yritystulkki - Perustaminen²	Melko hyvä.	Jokainen asia löytyy omalta sivultaan ja vaikea vertailla tietoja keskenään. Jää kaipaamaan loppuun yhteenve-toa.	Hyvä.	Monta välilehteä ja paljon luettavaa. Moni ehtii kyllästyä. Tekstien väliin sijoitettu hyviä vinkkejä.	Ei ole.	4
Rantalainen - opas yhtiömuodon valintaan³	Vanhentunutta tietoa osake-yhtiön osalta.	Selkeä.	Hyvä, mutta vanhentunutta tietoa.	Helposti ymmärrettävä, mutta suppea. Pelkää-tään tämän perusteella ei pystyisi tekemään va-lintaa oikeasta yhtiömuodosta.	Esimerkki-kysymys ja asiantun-tija vas-taus.	1, koska van-hentu-nutta tie-toa.
Suomi.fi - Yritysmuodot⁴	Hyvä.	Selkeä opasra-kenne puuttuu, mutta vaivannä-öllä saa hyvin tietoja irti.	Hyvä.	Yritysmuodot vertai-lussa-linkin taakse on kerätty kysymyksiä, jossa vertaillaan eri yh-tiömuotoja kysymys ker-rallaan. Pelkää-tään tä-män lukeminen avaa pe-rustiedot hyvin.	Ei ole.	4,5
Uusyrittyskeskus- pe-rustamis-opas⁵	Todella kattava.	Raskas, koska yli 100 sivua. Sisäl-tää kaiken yrit-täjäksi ryhtymi-sestä eli sisältää paljon muutakin kuin pelkän yh-tiömuodon va-linnan.	Todella hyvä.	Piti syöttää omat tiedot ja tilata sähköpostiin, että pääsee lukemaan. Samalla suostuu siihen, että Uusyrittyskeskus voi lähettää markkinointi-viestejä. Todella laaja, joten jos haluaa nope-asti tietoa niin tämä ei ole paras opas siihen.	Taalu-koita, mutta ei laskelmia.	4,5

¹ Yrittäjät 2021b.

² Yritystulkki 2021b.

³ Rantalainen 2021.

⁴ Suomi.fi 2021c.

⁵ Uusyrittyskeskus 2021.

Duunitori - Yhtiömuodot vertailussa⁶	Todella suppea.	Selkeä, mutta vähän tietoa.	Herättää enemmän kysymyksiä kuin antaa vastauksia.	Ohjaa Uusyrityskeskusten sivuille, joten ei ole ehkä tarkoitukseen kovin kattava. Saa nopeasti suppeaa tietoa.	Ei ole.	2
Veronmaksajat - Mikä yhtiömuodoksi yritykselle?⁷	Hyvä.	Melko selkeä, mutta liian paljon tekstiä.	Hyvä.	Lopussa vinkkejä-osio mikä oli hyvä sekä joitakin ongelmatilanteita listattuna.	Ei ole.	3

⁶ Duunitori 2021.

⁷ Veronmaksajat 2021.

Liite 2: Testiryhmälle lähetetyt apukysymykset

Toivoisinkin nyt oppaasta vapaamuotoisia kommentteja;

- * Onko oppaassa oleva tiedot esitetty ymmärrettävästi?
- * Puuttuuko oppaasta jotain olennaista, mitä?
- * Onko opas johdonmukainen ja säilyykö mielenkiinto loppuun saakka?
- * Onko opas tarpeeksi laaja
- * Suositteisitko opasta yrittäjäksi aikoville tai muille yrittäjille?
- * Muita kehitysideoita, esim. sisältöön tai visuaalisuuteen liittyen?
- * Onko esimerkkilaskelmat selkeitä vai kaipaisiko niihin muutosta?

Liite 3: Opas yhtiömuodon valintaan

KUINKA VALITA SOPIVIN YHTIÖMUOTO?

Opas yhtiömuodon valintaan

SISÄLLYSLUETTELO

Yhtiömuodolla on väliä.....	3
Yksityinen elinkeinonharjoittaja.....	4
Osakeyhtiö.....	6
Henkilöyhtiöt.....	8
Yhteenvedo.....	10

YHTIÖMUODOLLA ON VÄLLÄ

Sopivan yhtiömuodon valinta on yksi tärkeistä päätöksistä yritystoimintaa aloittaessa. Valintaa tehdessä on hyvä pohtia ainakin seuraavia asioita:

- Perustajien lukumäärä
- Alkupääoman tarve
- Toiminnan laajuus
- Toiminnan joustavuus
- Päätöksenteko
- Verotus

Uusia yrityksiä perustetaan Suomessa vuosittain huomattava määrä.

Suosituimmat yhtiömuodot ovat perinteisesti olleet osakeyhtiö ja yksityinen elinkeinonharjoittaja.

Henkilöyhtiöitä, joihin lukeutuvat sekä avoin yhtiö että kommandiittiyhtiö, on vuosittain perustettu huomattavasti vähemmän. Kaikkien edellä mainittujen yhtiömuotojen verotuksellinen käsittely on keskenään erilainen, joten ennen yhtiömuodon valintaa on hyvä perehtyä yhtiömuotojen verotuksellisiin eroavaisuuksiin.

Yritysmuoto	Vuosi 2020, kpl
Osakeyhtiö	20 020
Toiminimi	16 484
Kommandiittiyhtiö	254
Avoin yhtiö	176

Lähde: Patentti- ja rekisterihallitus 2021.

Yritystoiminnan verotettava tulo muodostuu veronalaisten tulojen ja vähennyskelpoisten menojen sekä muiden tuloksenjärjestelykeinojen erotuksesta. Verotettavan tulon perusteella määräytyvät valtion tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero sekä yhteisön tulovero. Yhtiömuodon valinta vaikuttaa siihen verotetaanko yrityksen tulos yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa vai yrityksen omassa verotuksessa.

Toiminimen, avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön tulos verotetaan yrittäjien henkilökohtaisessa verotuksessa kun taas osakeyhtiön tulos verotetaan yhtiön tuloksena ja yhtiöstä ulos otettu raha yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa.

Yhtiöiden verovuosi on ajanjakso, jonka aikana saaduista tuloista on maksettava veroa. Verovuoden määrittää tilikauden päätyminen ja näin ollen se ei aina ole kalenterivuosi.

YKSITYINEN ELINKEINONHARJOITTAJA ELI TOIMINIMI

- Helppo ja nopea perustaa
- Yhtiömuodoista vapain ja joustavin
- Yrittäjyys yksin tai yhdessä puolison kanssa
- 5%:n yrittäjävähennys

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana eli toiminimiyrittäjänä harjoitetaan liiketoimintaa pääsääntöisesti yksinyrittäjänä. Mukaan on mahdollista ottaa aviopuoliso tai avopuoliso tietyin edellytyksin. Huolimatta puolison mukana olemisesta yritys rekisteröidään kuitenkin vain toisen nimiin ja y-tunnus on henkilökohtainen. Näin ollen myös yrityksen varat ja velat ovat vain toisen nimissä. Toiminimiyrittäjä voi palkata yritykseensä työntekijöitä samalla tavalla kuin missä tahansa muussa yhtiömuodossa.

Perustaminen

Toiminimen perustaminen on helppoa ja vaivatonta eikä siihen vaadita erillisiä perustamisasiakirjoja. Toiminimen rekisteröinti tapahtuu perustamisilmoituksella, jonka voi tehdä joko sähköisesti YTJ:n asiointipalvelussa tai paperi-ilmoituksella. Perustamisilmoituksen yhteydessä voi ilmoittautua myös Verohallinnon rekistereihin, arvonlisäverovelvolliseksi tai säännölliseksi palkanmaksajaksi. Rekisteröinti kaupparekisteriin maksaa sähköisellä ilmoituksella 60 euroa ja paperi-ilmoituksella 115€.

Huom!

VÄHENNYSKELVOTTOMIA ERIÄ

- sakot, ja muut sanktioluonteiset maksuseuraamukset
- Tmi/henkilöyhtiöllä yksityiskäytön osuus auton- tai muun yrityksen varallisuuteen kuuluvan omaisuuden kuluista
- osa korkokuluista, mikäli oma pääoma on negatiivinen
- 50% edustuskuluista

Toiminimiyrittäjä ei voi maksaa itselleen palkkaa vaan raha nostetaan yrityksen tililtä yksityisnostoina. Tämä on palkanmaksua yksinkertaisempaa, sillä yksityisnostoista ei tarvitse tehdä ennakonpidätyksiä. Jos tulos jaetaan toiminimiyrittäjän ja puolison kesken, myös puoliso on oikeutettu yksityisnostoihin palkanmaksun sijaan.

Elinkeinotulon verotus

Yritystoiminnasta maksetaan veroa vuosittaisen tuloksen mukaan. Ennakkoveroja maksetaan tilikauden aikana arvioidun tuloksen perusteella. Elinkeinotoiminnan tilikauden tulos verotetaan sen vuoden tulona, jolloin tilikausi päättyy. Tuloksesta saa tehdä 5%:n yrittäjävähennyksen ja vähennyksen jälkeen tulos jaetaan ansio- ja pääomatuloon. Pääomatulo-osuudeksi voi valita joko 0%, 10% tai 20% nettovarallisuuden arvosta. Loput tuloksesta verotetaan ansiotulona. Tämä luo verosuunnittelun kautta mahdollisuuden valita itselle verotuksellisesti edullisimman vaihtoehdon. Jos liiketoiminnan tulos jää tappiolliseksi, on tappio mahdollista vähentää seuraavien 10 verovuoden aikana syntyvästä elinkeinotoiminnan tuloksesta. Verovuoden tappioita voi myös erikseen pyytää vähennettäväksi pääomatuloista, mutta tämä täytyy tehdä ennen kyseisen vuoden verotuksen päättymistä.

Huom! VEROTETTAVA TULO

Toiminimen verotettavan tulo muodostuminen:

Kirjanpidon tulos

- + vähennyskelvottomat erät
- verovapaat tulot
- +/- tuloksenjärjestelykeinot (poistot, toimintavaraukset)
- 5% yrittäjävähennys

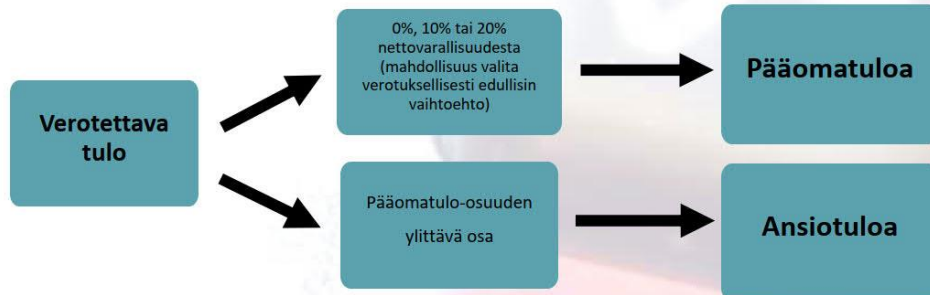
= Verotettava tulo

Kenelle toiminimiyrittäjyys sopii

Toiminimi sopii yritysmuotona etenkin yksinyrittäjälle tai pienimuotoiseen liiketoimintaan. Se toimii kuitenkin hyvin myös toiminnan kasvaessa ja se on helppo muuttaa tarpeen tullen muuksi yhtiömuodoksi. Toiminimen voi halutessaan laittaa taolle tai se on vaivatonta lopettaa.

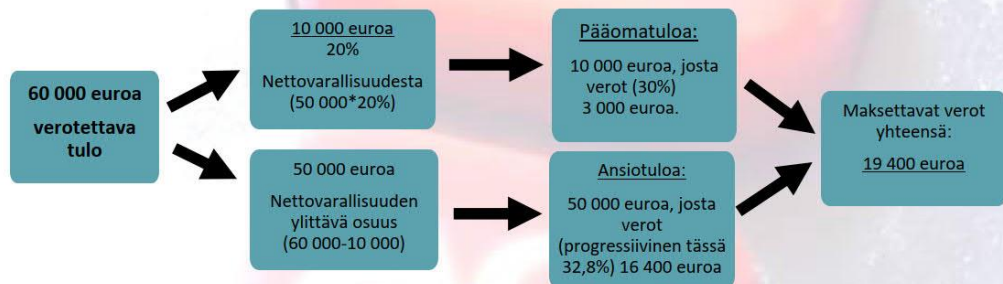
Toiminimiyrittäjä tekee kaikki päätökset itse eikä raskas hallintorakenne aiheuta ylimääräistä vaivaa. Toiminimiyrittäjä vastaa koko henkilökohtaisella omaisuudellaan yrityksen veloista, mutta riskiä pystyy hallitsemaan vakuutuksilla ja huolessella kirjanpidolla. Vaikka yrityksen veloista vastataan koko henkilökohtaisella omaisuudella, täytyy yritystoiminnan tulot ja menot pitää kuitenkin erillään yksityistalouden tuloista ja menoista.

YKSITYINEN ELINKEINONHARJOITTAJA ELI TOIMINIMI

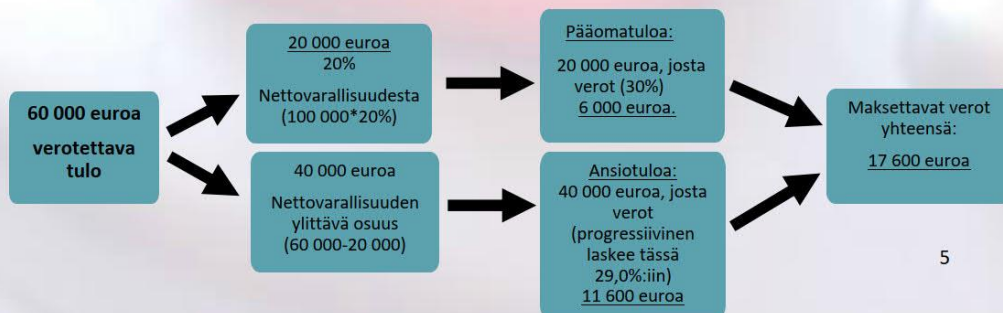
Esimerkki 1

- Nettovarallisuus 50 000 euroa
- Verotettava tulo 60 000 euroa
- Ansiotuloprosentti 32,8%
- Pääomatuloprosentiksi nettovarallisuudesta valittu 20%

Esimerkki 2

- Nettovarallisuus 100 000 euroa
- Verotettava tulo 60 000 euroa
- Verot ovat 1 800 euroa pienemmät, sillä osa ansiotulosta vaihtui pääomatuloksi

OSAKEYHTIÖ

- Ei vaadi osakepääomaa
- Yksi tai useampi osakkeenomistaja
- Ei lähtökohtaisesti henkilökohtaista riskiä

Osakeyhtiön voi perustaa yksin tai yhdessä useamman henkilön kanssa. Osakkeenomistaja vastaa yhtiön sitoumuksista vain sijoittamallaan pääomalla, joten henkilökohtainen riski on pienempi kuin esimerkiksi toimimisyrittäjällä. On hyvä kuitenkin muistaa, että yhtiön mahdollisia lainoja varten tarvitaan takauksia ja takaajat ovat monesti yhtiön osakkeenomistajia. Näin ollen riski ei rajaudu pelkkään yhtiöön sijoitettuun pääomaan.

Perustaminen

Perustaminen aloitetaan laatimalla perustamissopimus, johon merkitään kaikki osakkeenomistajat ja heidän merkitsemät osakkeet sekä tieto siitä perustetaanko osakeyhtiö nolla pääomalla vai maksetaanko osakkeista jokin merkintähinta. Sopimukseen kirjataan myös hallituksen jäsenet sekä tarvittaessa toimitusjohtaja ja tilintarkastaja. Perustamissopimus päivätään ja kaikki osakkeenomistaja allekirjoittavat sopimuksen. Perustamissopimukseen liitetään yhtiöjärjestys, jonka täytyy sisältää vähintään pakolliset kolme kohtaa; toiminimi, toimiala sekä kotipaikka. Osakeyhtiön tilikaudesta on määrättävä joko perustamisilmoituksella tai yhtiöjärjestyksellä. Tämän jälkeen perustamispaperit toimitetaan kaupparekisteriin ja yhtiö syntyy, kun kaupparekisteri rekisteröi tiedot. Sähköisen perustamisilmoituksen hinta kauppareksiterissä on 275 euroa ja paperisen 380 euroa.

Hallinto

Osakeyhtiön pakollisia hallintoelimiä ovat yhtiökokous, joka on ylin päättävä elin sekä hallitus, jolla on yleistoimivalta yhtiön asioissa. Osakeyhtiön hallinto on osakeyhtiölaissa määrätelyä ja näin ollen huomattavasti muodollisempaa kuin muiden yhtiömuotojen. Jos osakkeenomistajia on useampi kuin yksi, kannattaa aina tehdä kirjallinen osakassopimus, jolla säännellään osakkeenomistajien keskinäisiä oikeuksia ja velvollisuuksia.

Verotus

Osakeyhtiön yhteisötulovero on 20%, mikä tarkoittaa sitä, että osakeyhtiön tilikauden tuloksesta verotetaan aina 20% riippumatta tuloksen suuruudesta. Lisäksi osakeyhtiö joutuu maksamaan yleisradioveroa, jos verotettava tulos on vähintään 50 000€. Kun tulos on vähintään 50 000€, on YLE-veron suuruus 140 euroa lisätynä 0,35 prosentilla 50 000 euron ylittävältä osuudelta. YLE-veron enimmäismäärä on 3000 euroa. Sekä yhteisötulovero että YLE-vero ovat yhtiön maksamia veroja. Jos tulos jää tappiolle, tappiot voi vähentää seuraavan viiden vuoden aikana syntyvistä tuloista.

Osakeyhtiössä yrittäjä ei voi nostaa yrityksen tililtä rahaa yksityisnostoina toimimisyrittäjän tapaan vaan yrittäjä voi joko maksaa itselleen palkkaa tai nostaa yhtiöstä osinkoja. Palkka verotetaan yrittäjän henkilökohtaisena ansiotulona progressiivisen tuloveroasteikon

mukaan. Palkka vähentää yhtiön verotettavaa tuloa. Palkan lisäksi yhtiö voi maksaa osakkaalleen verottomia päivärahvoja ja kilometrikorvauksia tehtyjen tilapäisten työmatkojen mukaan.

Osingoista maksettavat verot ovat osittain kahdesti verotettuja, sillä yhtiö maksaa voitosta ensin yhteisötuloveron, jonka jälkeen voittoja verotetaan toiseen kertaan, kun niitä jaetaan osakkaalle osingon muodossa. Osingoista maksettava vero riippuu yhtiön nettovarallisuudesta. Listaamaton osakeyhtiö voi maksaa verohuojennettua osinkoa, joka on enintään 8% osakkeiden matemaattisesta arvosta. Kun osinko on enintään 8%, yhtiö maksaa siitä 150 000 euroon saakka 7,5%:n ennakonpidätyksen ja 150 000 euron ylittävältä osalta 28%:n ennakonpidätyksen. Tätä osinkoa kutsutaan pääomatulo-osingoksi. 150 000 euron raja on osakko kohtainen, ei yhtiökohtainen. Jos saatu osingon määrä ylittää 8%, ylimenevää osaa kutsutaan ansiotulo-osingoksi. Tästä 75% on veronalaista ansiotuloa ja 25% on verovapaata tuloa. Osinko on osingonsajalle sen vuoden tuloa, jolloin osinko on nostettavissa.

Huom!

Osakeyhtiön nettovarallisuus lasketaan vähentämällä yhtiön varoista yhtiön velat.

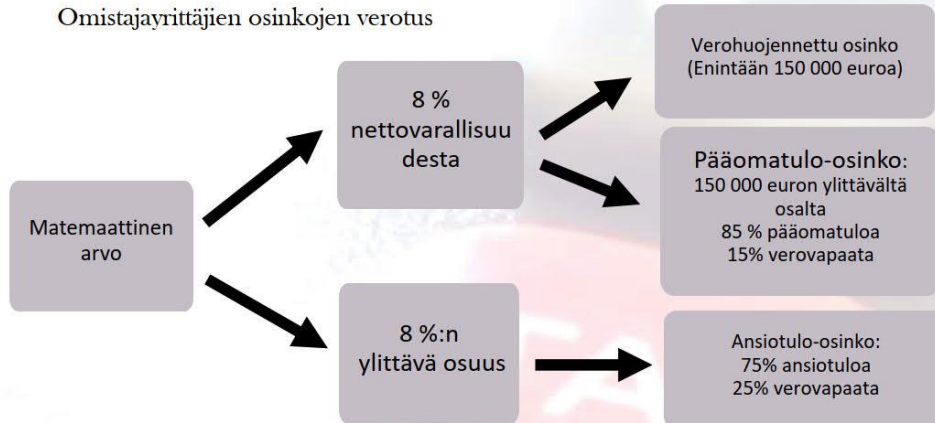
Osakkeen matemaattinen arvo saadaan, kun yhtiön nettovarallisuus jaetaan osakkeiden lukumäärällä.

Osakkaan matemaattisesta osakkeiden arvosta vähennetään:

- mahdolliset osakslainat
- mahdollinen osakkaan käytössä oleva yhtiön omista asunto

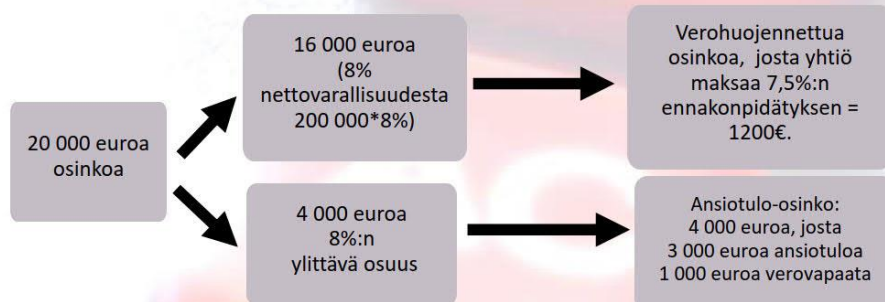
OSAKEYHTIÖ

Omistajayrittäjien osinkojen verotus

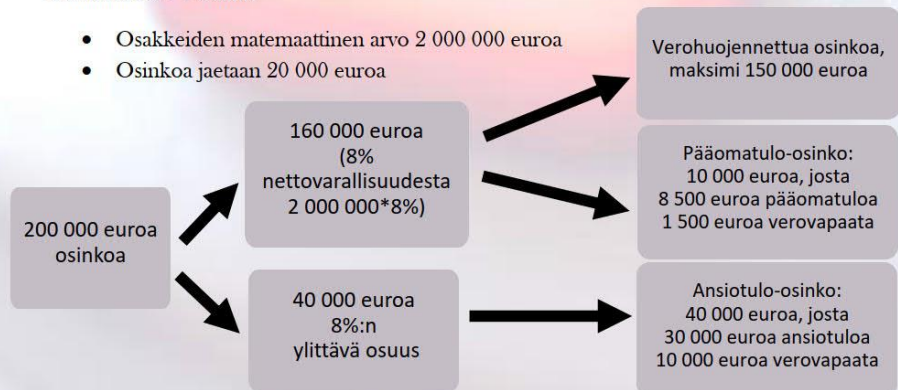
Esimerkki 1 - 1 osakas

- Osakkeiden matemaattinen arvo 200 000 euroa
- Osinkoa jaetaan 20 000 euroa

Esimerkki 2 - 1 osakas

- Osakkeiden matemaattinen arvo 2 000 000 euroa
- Osinkoa jaetaan 20 000 euroa

HENKILÖYHTIÖT; AVOIN YHTIÖ JA KOMMANDIITTIYHTIÖ

- Vähintään kaksi yhtiömiestä
- Yrittäjävähemys 5%
- Hyvä vaihtoehto perheyriyksille

Avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä käytetään nimitystä henkilöyhtiö. Niiden perustamiseen tarvitaan vähintään kaksi yhtiömiestä ja kukin yhtiömiestä sijoittaa yhtiöön ennalta sovitun yhtiöpanoksen joko rahana, omaisuutena tai työpanoksena. Henkilöyhtiö on hyvä vaihtoehto esimerkiksi puolisoiden kesken, kun halutaan jakaa vastuu yrityksen varoista ja veloista. Henkilöyhtiö on hallinnoltaan osakeyhtiötä kevyempi tapa yrittää, mutta se vaatii luottamusta ja yhteysymmärrystä toimiakseen.

Avoin yhtiö

Avoimessa yhtiössä kaikki yhtiömiehet ovat vastuunalaisia yhtiömiehiä. Yhtiömiehiä tulee olla vähintään kaksi, mutta ylärajaa ei ole määrätty. Avoimessa yhtiössä yhtiöpanokseksi riittää työpanos. Kaikki yhtiömiehet vastaavat yhtiön sitoumuksista omalla henkilökohtaisella omaisuudellaan vaikka sitoumuksen olisi tehnyt vain yksi yhtiömiestä. Avoin yhtiö vaatii yhtiökumppaneilta siis täydellistä luottamusta.

Huom!

Henkilöyhtiön voitto verotetaan yhtiömiesten henkilökohtaisena tulona riippumatta siitä nostavatko yhtiömiehet yhtiöstä voittovaroja.

Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiössä on vähintään yksi vastuunalainen ja yksi ääneton yhtiömiestä. Vastuunalaiselta yhtiömieheltä riittää sijoitukseksi oma työpanos, mutta äänettömältä yhtiömieheltä vaaditaan rahaa tai rahanarvoista omaisuutta. Rahapanoksen suuruutta ei ole laissa tarkemmin määritelty. Kommandiittiyhtiössä vastuunalainen yhtiömiestä on vastuussa yhtiön sitoumuksista koko henkilökohtaisella omaisuudellaan ja ääneton yhtiömiestä sijoittamallaan yhtiöpanoksella.

Perustaminen

Henkilöyhtiö perustetaan laatimalla yhtiösopimus, johon kirjataan yhtiön nimi, kotipaikka, yhtiömiehet sekä toimiala. Kotipaikan tulee olla Suomen kunta ja kommandiittiyhtiössä on mainittava erikseen ketkä yhtiömiehistä on vastuunalaisia ja ketkä äänettömiä yhtiömiehiä. Lisäksi yhtiösopimukseen on kirjattava äänettömien yhtiömiesten euromääräinen yhtiöpanos. Yhtiösopimuksen allekirjoittavat kaikki yhtiömiehet ja yhtiö syntyy, kun se on rekisteröity kaupparekisteriin. Perustamisilmoitus annetaan paperisena ja se maksaa 240 euroa. Osakeyhtiön tapaan yhtiömiesten on suositeltavaa laatia erillinen yhtiömiessä sopimus, jossa sovitaan käytännön pelisäännöistä.

Verotus

Henkilöyhtiössä yhtiömiehille voidaan maksaa palkkaa tai luontoisetua työtä vastaan, mutta yrityksestä voi ottaa myös rahaa tai tavaraa yksityisnostoina. Henkilöyhtiö katsotaan verotuksessa elinkeinoyhtymäksi, joten se ei ole

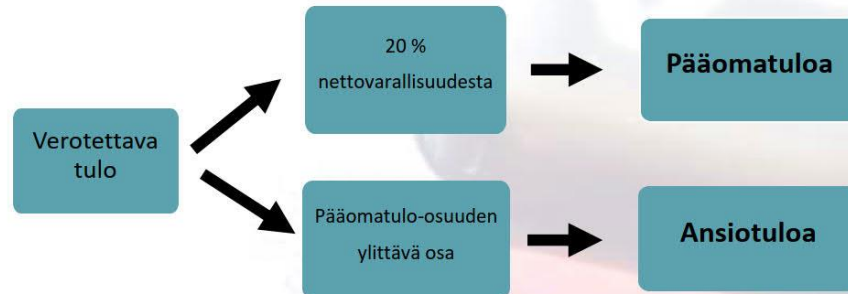
erillinen verovelvollinen vaan yhtiön tulos jaetaan verotettavaksi yhtiömiesten ansio- ja pääomatulona. Kukin yhtiömiestä maksaa ennakoveroja arvioidun tuloksen perusteella ja tilikauden tulos verotetaan sen vuoden tulona, jolloin tilikausi päättyy. Tuloksesta saa tehdä 5%:n yrittäjävähennyksen ja vähennyksen jälkeen tulos jaetaan ansio- ja pääomatuloon. Pääomatulo-osuus on 20% nettovarallisuuden arvosta. Loput tulosta katsotaan ansiotuloksi.

Kommandiittiyhtiössä äänettömän yhtiömiehen voitto-osuudeksi on yleensä sovitettu tietyn korkoprosentin mukainen tuotto hänen yhtiöön sijoittamalleen pääomalle. Kommandiittiyhtiön tulos siis jaetaan verotettavaksi vastuunalaisille yhtiömiehille ja yhtiön nettovarallisuudesta vähennetään äänettömän yhtiömiehen sijoittama yhtiöpanos.

Huom! TOIMINTAVARAUS

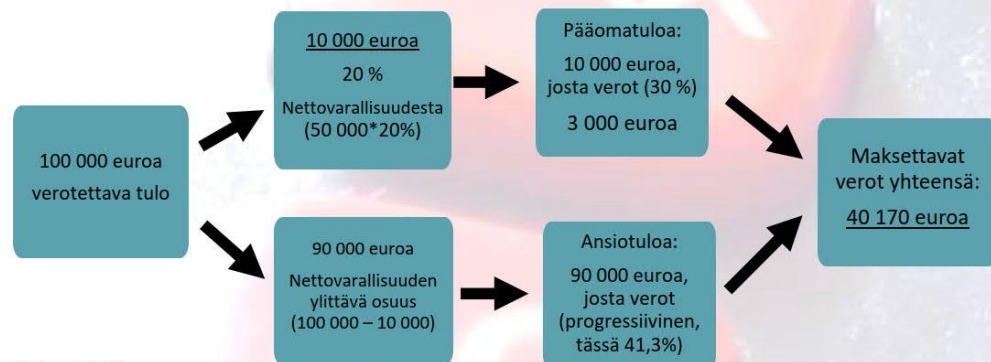
Ennakkopidätyksen alaisia palkkoja maksaneen henkilöyhtiön tai toimintavarausta, jolla siirretään elinkeinotoiminnan verotettavaa tuloa myöhemmille vuosille verotettavaksi. Toimintavaruksen enimmäismäärä on 30% ennakkopidätyksen alaisten palkkojen määrästä, jotka on maksettu viimeisen 12kk:n aikana ennen tilikauden päättymistä. Toimintavaruksen määrä tulee tarkistaa vuosittain ettei 30%:n raja ylity. Varausta voi purkaa pienissä erissä useampana vuonna tai purkaa yhtenä vuonna ja tehdä seuraavaan lisää. Varaus täytyy olla kokonaan purettuna, kun toiminta lopetetaan.

HENKILÖYHTIÖT

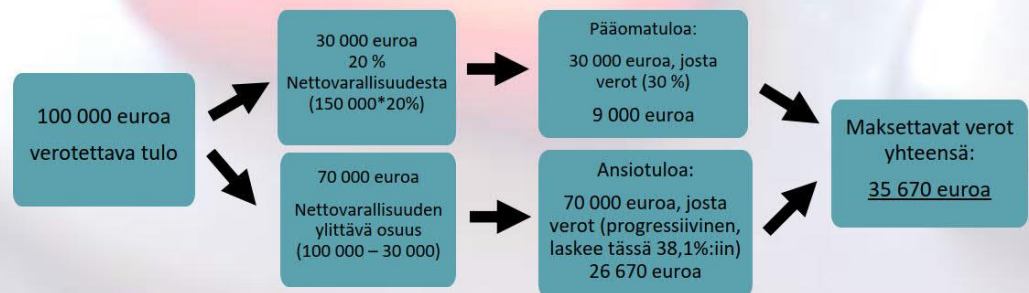
Esimerkki 1

- Nettovarallisuus 50 000 euroa
- Verotettava tulo 100 000 euroa

Esimerkki 2

- Nettovarallisuus 150 000 euroa
- Verotettava tulo 100 000 euroa
- Verot ovat 4 500 euroa pienemmät, sillä osa ansiotuloista vaihtui pääomatuloksi

	Toiminimi	Osakeyhtiö	Avoin yhtiö	Kommandiittiyhtiö
Perustajien vähimmäismäärä	Yrittäjä yksin, mutta myös puoliso voi olla mukana.	Yksi ja tällöin oltava yksi hallituksen varajäsen.	Kaksi vastuunalaista.	Yksi vastuunalainen ja yksi äänetön.
Aloituspääoma	Ei ole pakollinen	Voidaan perustaa ilman osakepääomaa	Työpanos riittää.	Äänettömältä vaaditaan rahallinen tai muu pääomapanos, vastuunalaiselta riittää työpanos.
Päätöksenteko	Yrittäjä yksin.	Yhtiökokous.	Yhtiömiehet yhdessä tai yhtiösopimuksella sovitun mukaisesti.	Vastuunalainen yhtiömies tai yhtiösopimuksen mukaan.
Vastuu sitoumuksista	Yrittäjällä.	Osakkeenomistajat sijoittamallaan pääomalla ellei ole henkilökohtaista takausta lainojen vakuudeksi.	Yhtiömiehillä henkilökohtaisesti myös toisten tekemistä päätöksistä.	Vastuunalainen yhtiömies. Äänetön vastaa pääomapanoksen määrällä.
Plussat	Helppo ja nopea perustaa. Yritysmuodoista vapain. Helppo lopettaa tai laittaa tauolle.	Ei henkilökohtaista riskiä. Yleensä paras vaihtoehto, jos toiminta on suurta. Verosuunnittelu palkanmaksun ja osingon avulla.	Kevyempi hallinto kuin osakeyhtiössä. Sekä palkka että yksityisnostot sallittuja.	Kevyempi hallinto kuin osakeyhtiössä. Sekä palkka että yksityisnostot sallittuja.
Miinukset	Henkilökohtainen riski yrityksen veloista.	Tiukat hallinnolliset vaatimukset. Yhtiömuodoista jääkin. Yhtiön tiedot julkisia. Raskasrakenteinen lopettaa.	Henkilökohtainen vastuu myös yhtiökumppanin päätöksistä.	Henkilökohtainen riski yrityksen veloista.
Kenelle sopii	Erityisesti yksinyrittäjälle ja pienimuotoiseen toimintaan.	Useampi perustaja. Toiminta suurta. Isot investoinnit.	Yhdessä yrittäville silloin kun tmi ei sovi. Sopii erityisesti perheyriyksille, kun halutaan jakaa vastuuta.	Yksinyrittäjälle, jolla ulkopuolinen rahoittaja. Perheyriyksille.

Yhtiömuodolla on väliä.

Tee valinta harkiten.

OY

TMI

KY

AY